

Upravištvu: Ljubljana, Pucinijska ulica 5, Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
 Inzeratni oddelci: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
 Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118
 IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr. Italije in inozemstva ima
 Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
 Naročnina za mesec Lir 18,-, za tri mesece Lir 50,-, za šest mesecev Lir 90,-, za leto Lir 165.-
 Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
 Rokopisi se ne vračajo.
 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad essere: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Hudi boji v Tunisu

Protinapadi na južnem odseku — Pohvala divizije „Pistoia“ — 12 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil danes naslednje 1063. vojno poročilo:

Na južnem odseku tuniške fronte se je v teku večeršnjega dne še ojačil močni pritisk nasprotnika, ki so se mu naše enote uprle v opetovanih protinapadih. Med temi četami zasluži posebno omenitev divizija »Pistoia« pod poveljstvom generala Falugija, katerega vojski so z neomajno trdnostjo vzdržali ponovne napade nadmočnih britanskih čet.

Tudi na zapadnem odseku, kamor je sovražnik razširil svoj napadalni napor, so v teku hudi boji.

V značilnih dvobojih so nemški lovci zbili 6 letal, razen tega so naši lovci kot letalsko spremstvo nekega konvoja pokončili 4 Spitfire.

Sovražna letala so izvršila polet nad Siracuse, pri čemer so bile ubite 3 osebe, 13 pa jih je bilo ranjenih. Škoda je neznatna. Nad Carloforte (Cagliari) ter v okolici Cantanara in Raguse je bilo tudi vrženih nekoliko bomb, ki so skupno zahtevale kot žrtve 4 mrtve in 14 ranjenih.

Obračunske baterije so uničile 2 letala. Eno je v plamenih strmoglavilo vzhodno Siracuse, drugo pa v morje v bližini Pozzallo (Ragusa).

Čete Osi v Tunisu mirno čakajo na svojo veliko uro

Rim, 22. apr. Kakor je že javilo uradno poročilo, se je odnik italijansko-nemški čet na črti pri Enfidavillu izvršil v popolnem redu ter ga je smatrati za taktičen uspeh. Odnik je omogočil, da so se osne sile združile v zgoščeno skupino, da do skrajnosti branijo tuniško področje. O tem odporu piše »La Tradotta«, tednik italijanskih bojnikov v Afriki, takole:

»Sovražnik hlepi po zmagi, ki bi mu dala videz uspeha, kakršnega ni mogel nikoli doseči. Zato z vso svojo silo pritiska na obrambne črte. Karkoli je mogoče zbrati na afriškem bojišču, je vrget proti italijansko-nemskim četam. Toda na trdi cesti, ki vodi k našim četam, je moral zaradi žilavega odpora osnih čet pustiti množice ljudi, oklopnih voz in avtomobilov, da se nam je lahko približal. Vse to bo gotovo imelo posledice v bodoči bitki. Na ozkem ozemlju, ki je posejano s topovi, pričakujejo osne čete svojo veliko uro bitke in slave. Zgodovina je dokazala, da sreča ni niti krivična niti slepa, marveč nagrajuje vedno one, ki so se v najtežjih trenutkih znali zoperstaviti napadu s pogumom, hrabrim srcem ter z zaupanjem v usodo domovine. To se bo nedvomno zopet ponovilo, kajti Anglo-američani so našli v Tunisu na italijanske in nemške vojske. Naj si sovražnik dela še tako očarljive utvare, edina resničnost te ure je utrdila, ki jo ima sovražnik pred seboj ter železna volja za odpor, ki preveča osne vojske. Bolj kakor kdajkoli so se tu izkazale za resnične besede Mussolinija: V tej vojni velikega obsega, ki ga lahko imenujemo nadčloveško, bo tisti, ki bo nudil odpor četrt ure dlje nego sovražnik, izšel zmagovalci iz boja.« (Il Piccolo.)

Nemško občudovanje italijanskih lovcev

Berlin, 22. aprila, s. Večerni tisk objavlja obširne in navdušene komentarje k odlični zmagi italijanskih lovcev, o kateri je javilo večeršnje poročilo oboroženih sil. Podrobnostim o akciji, med katero je bilo sestreljenih 17 Spitfirev in imenom pilotov, ki so se je udeležili, slede brezpozgovni izrazi pohvale italijanskih lovcev in njih visoke tradicije.

Okrepitev japonske vlade

Pomen nedavne rekonstrukcije — Odobravanje v tisku

Tokio, 22. aprila, s. Ves japonski tisk v celoti odobrava prenosno vlado, ki kaže sklep ministrskega predsednika, da hoče vlado, prilagojeno sedanjim okoliščinam. Listi komentirajo zelo ugodno imenovanje Sigemicuja, čigar odlično kariero omenjajo in ga označujejo za najprimernejšega moža za prevzem odgovornosti za japonsko zunanjo politiko v tem trenutku. Tudi imenovanje Amava za predsednika obveščevalnega urada se prikazuje kot pravično priznanje visokih sposobnosti tega odličnega japonskega diplomata.

Tokio, 22. aprila, s. Politični komentator agencije Domei piše: Reorganizacija Tojeve vlade se lahko smatra za željo ministrskega predsednika, ki je hotel ojačiti vlado, da bo lahko učinkovito kos sedanjemu položaju vojne za Veliko vzhodno Azijo, ki je vstopila v novo fazo. Prišlo se je drugo leto vojne. Od vsega pričeta je Tojo vedno kazal svojo spretost državniku ter se zdaj posveča z vsemi svojimi silami vodstvu narodne uprave. Z razvojem vojne je naravno, da postanejo spremembe v vladi potrebne v svrhu obvladovanja spreminjenih okoliščin.

V tem smislu so spremembe v notranjem ministristvu in prevzem ministristva za vzgojo po ministrskem predsedniku učinkovite prizadevanja, da se vnese novo življenje v vlado in da se pospešujejo narodna uprava ter vzgojne reforme. Imenovanje Toda-ja Case za ministra brez listnice, kakor tudi imenovanje Jamazakija za ministra za poljedelstvo in gozdo, naj se sprejme kot manifestacija vneme ministrskega predsednika, ki hoče ustvariti tesnejše sodelovanje med vojaško vlado in narodom. Mnogo se lahko pričakuje tudi od imenovanja Sigemica za zunanjega ministra zaradi globokega poznanja kitajskih in angleških zadev, katerega si je pridobil, ko je bil veleposlanik na Kitajskem in v Angliji. Končno je bilo ugodno sprejeto imenovanje Amava, bivšega veleposlanika Japonske v Italiji in predsednika obveščevalnega urada, zaradi slovesa, ki si ga je pridobil povsod, ko je podal izjave ob priliki mandžukuskega incidenta.

Cesarjeva zahvala Taniju

Tokio, 22. aprila, s. Cesar je davi sprejel štiri ministre, ki zaradi nedavne prenosne ne pripadajo več vladi. Cesar se je zlasti zahvalil bivšemu zunanjemu ministru Taniju za opravljeno delo.

Seja japonske vlade

Tokio, 23. apr. s. Pod predsedstvom ministrskega predsednika Toja se je sestel ministrski svet. Tojo je obrazložil namen nedavne delne prenosne vlade ter je znova potrdil neomajno voljo do nadaljevanja vojne do končne zmage.

Popolno soglasje trojnega pakta

Berlin, 22. apr. s. Ves berlinski tisk objavlja s poudarkom govor novega japonskega zunanjega ministra Sigemicuja. »Berliner Börsen-Zeitung« podčrtava one odstavke iz govora, ki izražajo neomajno voljo Japonske Korakati skupno z italijanskim in nemškim zaveznikom. Zatrda japonskega ministra izražajo trdnost bloka sil trojnega pakta. V odnosih, ki obstojajo med tremi državami, pravi doslovno berlinski list, ni pridržkov, ki bi se morali držati v tajnosti in medsebojnega nezaupanja ter nasprotujočih se interesov in stremiljenj. Njih naloge in cilji so natančno za-

rtani in njih skupnost interesov ne more ovirati dejstvo, da italijanski in nemški državniški govorniki o novem redu v Evropi, Japonci pa o novem redu v Vzhodni Aziji. Najtrdnjša osnova edinstva sil trojnega pakta, je prav v samoločnosti njih življenjskih prostorov, kar kaže odločno, da nobena od treh sil posamezno in tudi ne vsi tri skupno ne izražajo svoje volje po obvladovanju sveta.

Najvišje tajsko odlikovanje za japonskega ministra

Bangkok, 22. aprila, s. Semkaj je prispel japonski minister za Veliko vzhodno Azijo Aoki. Na letališču so ga pozdravili zastopniki tajske vlade. Japonskemu ministru je bil za zasluge pri pospeševanju prijateljstva med Japonsko in Tajsko podeljen red bega slona prvega razreda, ki je najvišje tajsko odlikovanje.

Odlikovani japonski oficirji

Tokio, 22. aprila, s. Minister za mornarico je naznanil, da so bili odlikovani oficirji, ki so se izkazali na Kitajskem in v južnih predelih. Posebna odlikovanja so bila izročena 66 oficirjem, med njimi viceadmiralu Tomonu Jamaguki in kontraadmiralu Tomelu Kaku, ki sta se udeležila raznih operacij v vodah Pacifika in v Indiji. Ostalih 64 odlikovancev je padlo v borbah na Kitajskem in na južnem področju.

Španskih komunistov se branijo vse države

Tanger, 22. apr. s. Kljub opetovanim obljubam, ki sta jih dali angleška in ameriška vlada alžirski vladi, se vprašanje ureditve položaja tisočev bivših rdečih španskih bojnikov ne premakne z mesta. Večji del teh miličnikov, ki so po zmagi Franta pobegnili v francoski Maroko in v Alžir, je še vedno pod stražo v raznih taboriščih in zaporih. Na vprašanje nekega poslanca je britanski zunanji minister 21. t. m. izjavil, da je Mehika edina država, ki je izjavila pripravljenost, da prevzame izvestno število teh komunistov. Njih prevoz pa se ne more izvršiti zaradi pomanjkanja ladijskega prostora.

Tudi konferenca na Bermudih se je bavila z usodo teh rdečih bojnikov. Obravnavala je predlog, naj se izpuste na svobodo, da počakajo na prevoz v one dežele, ki jih hočejo sprejeti. Dejstvo pa je, da niti Velika Britanija, niti Zedinjene države ne nameravajo odpreti svojih vrat španskim komunistom, ki jih Giraud noče izpustiti na svobodo, boječ se nemirov in nerodov, ki bi dovolj veliki zmešnjavi v Severni Afriki. (Piccolo.)

Skrb za vojne sirote na Madžarskem

Budimpešta, 21. apr. s. Soprog madžarskega regenta Horthyja je po radiu imela govor, v katerem je izjavila svojo iskreno hvalečnost nad plemenitostjo, ki jo je pokazal ves madžarski narod, ko se je udeležil zbirke za pomožno akcijo siromašnim družinam v vojni padlih vojakov. Zbrana vsota je dosegla po besedah G. Horthyjeve 16 milijonov pengov, ki bodo zadostovali za podporo prizadetim ter kažejo obenem neomajno zaupanje madžarskega naroda v svojo pravično borbo.

.....

Insertirajte v »Jutro«!

Nove težke izgube sovražnega ladjevja

Nemške podmornice so potopile 16 trgovinskih ladij s 121.500 tonami ter 2 rušilca in 1 podmornico

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 23. apr. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje izredno vojno poročilo: Sovražno trgovinsko ladjevje je utrpelo v Sredozemlju in na Atlantiku nove težke izgube. V boju proti močno zavarovanim konvojem so naše podmornice zopet potopile 16 trgovinskih ladij s 121.500 tonami, med njimi več ladij, na katerih je bilo vojaštvo, ter 2 rušilca in 1 podmornico. Dve nadaljnji ladiji sta bili torpedirani.

Na vzhodni fronti ni bilo večjih bojev

Hud nočni letalski napad na sovjetsko oporišče Poti ob obali Črnega morja

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 23. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vsej vzhodni fronti večeraj ni bilo nobenega omebe vrednega bojnega delovanja. Letalstvo je izvedlo preteko noč hud napad na oporišče Poti ob obali Črnega morja.

Na tuniški zapadni fronti se nadaljuje hudi krajevni boji. Pri uspešnem napadu, ki je bil javljen dne 22. aprila, je bilo privedenih več sto ujetnikov, razen tega pa zaplenjenih ali uničenih 5 baterij in 50 motornih vozil. Hitra nemška bojna letala so razkropila v nepričakovanih napadih iz majhne višine izhodne postojanke oklopnih voz in motornih vozil sovražnika.

Z znatno nadmočnimi silami izvedeni napadi proti nemško-italijanskim postojankam na južni tuniški fronti so se izjalovili tudi večeraj ob težkih izgubah za nasprotnika.

Sovjetska letala so metala preteko noč brez načrta rušilne bombe na vzhodno prusko ozemlje. Dva izmed napadajočih bombnikov sta bila sestreljena.

Krajevni boji

Berlin, 22. apr. Iz vojaških krogov so se o dogodkih na vzhodni fronti izvedele še naslednje podrobnosti:

Na jugu od Novorosijska so se ponesrečili nekateri krajevni napadi sovražnika. Pri zasledovanju umikajočih se sovražnih sil so nemške čete zboljšale svoje postojanke in razen tega zaplenile nekoliko topov ter veliko množino težkega orožja razne vrste.

Na napadu od Kurska so nemške udarne čete kljub hudemu sovražnemu odporu po hudih bojih osvojile severni del nekega močno utrjenega mesta. Na jugu Ladoškega jezera je nemško topništvo učinkovito obstreljevalo promet v sovražnikovem zaledju. Nemške težke baterije učinkovito razbijajo delavnice v Kirovu in povzročajo velike požare. (Piccolo.)

Sovjetske in angleške

letalske izgube

Berlin, 22. apr. s. Iz vojaškega vira poročajo, da je bilo večeraj v letalskih dvobojih sestreljenih 77 sovjetskih letal, od teh so sestrelili finski lovci 20. Pogrešajo 2 nemški letali. Ob obali Rokavskega preliva so nemški lovci zrušili 8 angleških letal, od teh 6 bombnikov, ne da bi sami utrpeli izgube.

Sijajni uspehi divizije „Grossdeutschland“

Berlin, 22. aprila, s. 838 sovražnih tankov in 757 sovražnih topov uničenih ali zaplenjenih ter 28.483 ujetnikov tvori odličan zapisnik pohoda nemške oklopne pehotne divizije »Gross Deutschland«, ki je komaj leto dni stara. Delovanje te hrabre enice, ki je bila ustanovljena pred enim letom ob Hitlerjevem rojstnem dnevu, poveličuje obširno berlinski tisk, ki prinaša podrobnosti o posameznih dejanjih divizije na vzhodni fronti.

Velika škoda v Aberdeenu

Stockholm, 22. aprila, s. Po vesteh »Afton-Bladet« iz Londona je nemški napad na Aberdeen povzročil strahovito škodo in mnogo žrtve. Uradno označujejo ta napad

Dr. Göbbels o letalski in podmorniški vojni

Berlin, 22. apr. s. »Das Reich« objavlja članek nemškega propagandnega ministra Dr. Göbbelsa o vprašanju, ki so nastala z ojačenjem letalske vojne. Članek obravnava zlasti njen močot razvoj v bodočnosti. Po brezpozgovnem priznanju junaštva nemškega civilnega prebivalstva, ki je prizadeto po sovražnih terorističnih napadih, ugotavlja Dr. Göbbels, da se sovražnik zelo moti v ocenjevanju, če misli, da njegovi napadi lahko zrahljajo moralno nemškega prebivalstva. To prebivalstvo ve, za kaj gre, in je imelo razen tega priliko spoznati sovražnika ne po običajnih frazah človečanstva in lažne pravčnosti, temveč po vsej njegovi brutalni krutosti.

Minister Göbbels omenja, da se angleška javnost zaradi velikih izgub letal ob napadih zlasti v zadnjem času še sprašuje ali se izplača nadaljevati z napadi v sedanjem obsegu zaradi njih majhnega učinka. Dr. Göbbels trdi, da je Nemčija dokazala, da je pripravljena na vojno in da lahko zoperstavi podmorniško orožje, ki zadeva Anglijo mnogo bolj kakor letalska vojna Nemčijo. Nato zatrjuje Dr. Göbbels, da se podmorniška vojna bje na čezmernih in torej izključno med možni, teroristični napadi sovražnika pa se raztezajo na civilno prebivalstvo in v glavnem na ženske in otroke.

Naravno je, zaključuje minister, da se nemške mere proti letalski vojni Angležev ne omejujejo samo na obrambo. Ni še prišla ur, da

za enega izmed najbolj silovitih, ki je bil doslej izveden nad Anglijo.

Berlin, 22. aprila, s. Glede napada nemškega letalstva na angleško mesto Aberdeen v pretekli noči se doznava, da je bil nemški napad izveden tako presenetljivo, da je sovražno protiletalsko topništvo nastopilo šele tedaj, ko so nemška letala že odvrkla večino eksplozivnega tovora na zapadne in severne dele mesta. Hudo razdejavanje je nastalo v zadetih objektih. Odlični pogoj vidljivosti so podpirali nemške pilote pri njih akciji. Bombardiranje je trajalo okoli 20 minut. V glavnem so bile zadete velika elektrarna, pristaniški predel in velika cisterna ladja v pristanišču. Vsa nemška letala so se zopet vrnila na oporišča.

Najvišje rumunsko odlikovanje za generala Paulusa

Bukarešta, 22. aprila, s. Kralj Mihael je odlikoval z vsemi tremi stopnjami najvišjega rumunskega vojaškega reda Mihaela hrabrega generala Paulusa, poveljnika junaške 6. nemške armade, ki se je tako slavno žrtvoval v Stalingradu.

Sovjetska podmornica napadla norveške ribiče

Berlin, 22. aprila s. Neka sovjetska podmornica je 12. aprila napadla, kakor se doznava iz vojaškega vira, skupino norveških ribiških čolnov pri Svejgramu, 15 milj severozapadno od fjorda Gryule. Med tem izdajalskim napadom je bilo ubitih 9 Norvežanov, 4 pa hudo ranjeni. Dva ribiška čolna sta bila poškodovana, eden pa potopljen. Med to akcijo je 18-letni sovjetski mornar Aleks Libikijon padel v morje, boljševiška podmornica pa se je zopet porušila pod vodo ne da bi se brigala za rezultate ponesrečenja, katerega sta nato rešila dva poškodovana ribiška čolna. Rešeni sovjetski mornar je izjavil nemškimi vojaškimi oblastem, da je napad na norveške ribiške čolne izvedla sovjetska podmornica »K-21« pod poveljstvom kapitana Popova.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 22. aprila, s. Finski glavni stan poroča:

V zadnjih 24 urah so finski protitankovski topovi in metalci plamenov obdevali sovjetske postojanke ter uničili številne utrdbe in razpršili inženjerce pri poljskih utrjevalnih delih. Sovjetsko letalstvo je ponovno skušalo bombardirati Kotko, toda protiletalska obramba je potkus prekršila.

Nad Francijo ponesrečena angleška večmotornika

Pariz, 22. aprila, s. Pri Amiensu se je zrušilo večmotorno angleško bombno letalo. Posadka je bila ubita. Nekaj štirimotornik tipa Halifax je eksplodiral pri Mont Didieru, potem ko se je osvobodil svojih bomb, katere je odvrnil na neko hišo. Sedem članov posadke se je ubilo.

Brodolomci s potopljenega ameriškega parnika

Lizbona, 22. apr. s. V tukajšnje pristanišče je prispel portugalski parnik »Caritas« s 14 brodolomci z ameriškega parnika »Charles Pinkley«, katerega je na Atlantiku torpedirala neka podmornica Osi.

Manchesterski Guardian, kažejo begunske vlade zasedenih držav, ki sedaj bivajo v Londonu, vedno bolj mrzlo in sovražno zadržanje nasproti svojim tako imenovanim zaščitnikom. Zdi se, da se te vlade v nekem smislu čutijo razočarane in osleparjene in ne skrivajo teh svojih občutkov. Male države so v zadnjem času povzdignile svoj glas in zahtevajo svoje pravice ter izpolnitev obljub, ki so jih dobile od Anglije v slovesni obliki pred začetkom vojne. Pač priznavajo zavezniškim velesilam vlogo vodnika, opazilo se pa tudi, da imajo velesile namen enostavno diktirati mirovne pogoje ter zagospodariti nad Evropo, ako bi bilo njihovo orožje zmagovito. Proti takim namenom se upirajo vlade malih držav z vsemi silami ter zahtevajo polno priznanje žrtve, do prinešenih za skupno stvar.

Nezadovoljstvo emigrantskih vlad v Londonu

Stockholm, 22. apr. s. Kakor piše današnji »Manchester Guardian«, kažejo begunske vlade zasedenih držav, ki sedaj bivajo v Londonu, vedno bolj mrzlo in sovražno zadržanje nasproti svojim tako imenovanim zaščitnikom. Zdi se, da se te vlade v nekem smislu čutijo razočarane in osleparjene in ne skrivajo teh svojih občutkov. Male države so v zadnjem času povzdignile svoj glas in zahtevajo svoje pravice ter izpolnitev obljub, ki so jih dobile od Anglije v slovesni obliki pred začetkom vojne. Pač priznavajo zavezniškim velesilam vlogo vodnika, opazilo se pa tudi, da imajo velesile namen enostavno diktirati mirovne pogoje ter zagospodariti nad Evropo, ako bi bilo njihovo orožje zmagovito. Proti takim namenom se upirajo vlade malih držav z vsemi silami ter zahtevajo polno priznanje žrtve, do prinešenih za skupno stvar.

Papež pri obredih velikega četrta

Vatikan, 22. aprila, s. Papež Pij XII. se je davi udeležil maše na Veliki četrtek, katero je opravil kardinal Granito di Belmonte v Sikstinski kapeli. Po maši je Pij XII. za procesijo, v kateri so bili vodje verskih redov, škofje, nadškofje in kardinali, nesel najsvetejši v Paolino kapelo, kjer je bil prirejen božji grob. Papež je stopal pod baldahinom, katerega je nosilo 8 škofov. Ljudje v procesiji so nosili sveče in prepevali. V kapeli je papež postavil kelih na oltar. Po petju »Tantum erga« in molitvah pred Najsvetejšim se je papež vrnil v svoje zasebne prostore. Razen kardinalov so se sv. obreda udeležili številni visoki prelati, diplomatski zbor pri sv. stolici, družina Paccelli, zastopstvo malteškega reda, patriciji in rimsko plemstvo. V vojskoviški kraljevi dvorani je bilo ob priložnosti sv. očeta navzočih več sto vernikov.

Princ Piemontski v neapeljski bolnici

Neapelj, 22. apr. s. Vis. princ Piemontski se je podal danes v cerkev, nato je pa odšel v bolnico, kjer je obhajal razne obdelke. Vzvišeni princ se je pomudil ob zgledju bolnikov in jim želel zdravja in jih vzpodbujal.

Ducejeva čestitka nac. svet. Paceju

Rim, 22. apr. s. Duce je poslal nac svetniku Biagiu Paceju, arheologu, naslednjo brzojavko: »Želim Vam čestitati k nagradi, katero Vam je na Campidogliu podelila Akademija Italije. Mislim, da Akademija ni hotela nagraditi samo slavnega arheologa in zglednega učitelja, temveč tudi sina otoka, ki je dokazal s prekaljenostjo svojega ljudstva pod neprestanim mučenjem sovražnih letalskih napadov, da je resnično »junakov stara matič, kakor ga v polvečevanju imenuje pesnik.« — Mussolini.

Japonski veleposlanik za Rim prispel v Budimpešto

Budimpešta, 23. apr. s. Iz Sofije je prispel novi veleposlanik Japonske v Rimu Hitaha, ki bo nadaljeval pvt v italijansko prestolnico v soboto.

Raport federacij poljedelskih delavcev

Rim, 22. aprila, s. Predsednik fašistične konfederacije poljedelskih delavcev je sklical k raportu tajnike narodnih federacij te kategorije, predstojnike konfederalnih uradov in šefe uradov za vzporejanje. V imenu poljedelcev je predsednik gorečo pozdravil novega tajnika Stranke Carla Zoorzo in novega ministra za korporacije Tullia Claretija. Poudaril je, da se morajo navodila tajnika Stranke takoj izvesti v celoti v okviru poljedelskega sindikalizma, katerega predstavniki morajo prilagoditi svoje življenje in svoje dejanje duhu in besedi objavljenih točk. Nac. svet. Bignardi je nato naznanil, da konfederacija zbira podatke o poljedelskih delavcih, ki so padli v vojni in ki so bili odlikovani za vojaško hrabrost, da bo ovekovečila dostojno njih spomin in da bodo njih imena za zgled poljedelskim generacijam.

Posmrtna odlikovanja s srebrno kolajno za hrabrost

Rim, 22. apr. s. S srebrno kolajno za vojaško hrabrost so bili odlikovani po smrti kapitan Colosio Antonio Ernestov, rojen v Milanu, podporočnik Cartella Walter, Petrov, rojen v Castelletto Derro, Alessandria, narednik Giudice Eugenio, Francov, rojen v Genovi, narednik Braghi Adelfo, Ivanov, rojen v Sarsini-Forti, korporal Perego Pacle, Jožefov, rojen v Merate Como, takovec Milavacca Pietro pokojnega Josipa, rojen v Trilziu, Pavia, pešec Fabbodia Francesco, Rachela, rojen v Lenoli Vittoria, tankovec Pecorari Pietro pokojnega Danteja, rojen v Golese L. Parma, tankovec Panatoni Romolo, Oresta, rojen v Castelvoglio Pascoli, Lucca, in tankovec Cossoni Mario, Pavia, rojen v Belgioioso, Pavia. Razen tega je bilo podeljenih mnogo bronastih kolajin in križev za vojaško hrabrost padlim in ujetim.

Procesija za zmago v Turinu

Turin, 22. aprila s. Ob udeležbi kardinala nadškofa in prisotnosti 100.000 vernikov, je bila danes procesija za zmago. Iz stolnice sv. Ivana je odšla procesija po mestnih ulicah v baziliko, kjer je kardinal nadškof govoril množici vernikov in nato podelil škofovski blagoslov vsem navzočim in tistim, ki se bore za zmago Italije.

Tajsko priznanje Hrvatske in Slovaške

Bangkok, 22. aprila, s. šef obveščevalnega urada v Bangkoku je sporočil, da je siamska vlada sklenila uradno priznati hrvatsko in slovaško vlado.

Vojni krediti v Turčiji

Budimpešta, 22. apr. s. Turška vlada je predložila narodni skupščini v potrdilo nove vojne kredite v znesku 90 milijonov turških lir. Znesek se bo v celoti uporabil za oborožitev turške vojske.

Sprejemi pri Visokem komisarju

Eksc. Grazioli je sprejel dirigenta šijanca ter predsednika Zveze profesionistov in umetnikov

Visoki komisar je sprejel dirigenta Draga Marija Šijanca, ravatelja Ljubljanskega simfonističnega orkestra, katerega je sprejela prof. Franc Capponi Ušak, upravnica istega orkestra. G. Šijanc je poročal o dosedanjih ljudskih koncertih, ki so se vršili pod pokroviteljstvom Glasbene matice. Ekscelencija Grazioli je izrazil zadovoljstvo nad izvršenim delovanjem na umetniškem polju in nad sijajnim uspehom dosedanjih koncertov. Podal je navodila za njihovo nadaljevanje z željo, da bi se obdr-

žali na isti umetniški višini. V ta namen je dal svoj prispevek 15.000 lir.

Ekscelencija Grazioli je sprejel predsednika Zveze profesionistov in umetnikov ing. Pirkmajerja v spremstvu tajnika Prunka. Predsednik mu je poročal o vprašanjih, ki se nanašajo na omejenost Zveze s posebnim ozirom na brezposelnost med profesionisti in umetniki. Visoki komisar je za nastopajoče praznike podaril 25.000 lir, da jih razdeli med najbolj potrebne.

Položaj na Daljnem vzhodu

Zmagovita japonska ofenziva ob indijski meji — Ameriško-avstralske izgube na Pacifiku

Znane so sedaj podrobnosti o zmagoviti japonski protiofenzivi v Arakanu na indijsko-birmanski meji, kjer so Japonci v kaki zatri britansko-bojevitost ob bengalski obali. Ozemlje je na tem področju zelo težavno, ker je le malo cest in je prostor proti vzhodu zaprt v gorskim grebenom Arakan. Angličani so tam vrgli v boje dve dobro opremljeni diviziji: 14. divizijo pod poveljstvom generala Lloyda in 6. avtonomno brigado pod poveljstvom generala Cavendisha. Obe diviziji sta bili sestavljene iz Angležev in Indijcev. Znano je, da so proti koncu lanskega leta sorazmerno majhne japonske sile zaustavile napredovanje teh britanskih čet ob indijsko-birmanski meji na rekah Maju in Koladan. Vavellove edince so ostale na teh položajih, ker se niso mogle odločiti niti za napredovanje niti za umik.

V dnevi od 24. do 26. marca so japonske divizije prekorale reko Maju in ko so porazile 14. divizijo, se jim je posrečilo obkrožiti še 6. brigado, ki je bila popolnoma uničena, njen poveljnik pa ujet. (Kmalu nato je umrl v neki vojni bolnišnici, zadet od britanske kroglice.) Angličani so pustili na terenu 420 mrtvih, po večini Angležev. Japonci pa so ujeli 500 ujetnikov in zaplenili 150 topov in 50 tankov. Med operacijami so Japonci nadalje potopili še 5 prevoznih ladij, 29 pa poškodovali, medtem ko je bilo 460 britanskih letal sestreljenih ali uničenih na tleh. Pri tem so Japonci skupno utrpeeli 400 mrtvih in 50 letal. Bil je torej pravi poraz britanskih divizij, ki jim njihov pokus za vdor v Birma in osvoboditev birmanske ceste ni uspel.

Ko so tako Japonci na tem področju obdržali z britanskimi silami so Američani in Avstralski polagali obračun svojih izgub na južnozapadnem Pacifiku, pri Guadalcanaru in ob obali Nove Gvineje, kjer so z velikim ropotom začeli svojo ofenzivo. Neko ameriško uradno poročilo je namreč ugotovilo, da so Američani in Avstralski pustili v teh bojih na terenu nad 4500 mrtvih, izločenih iz boje pa je bilo okrog 6000 vojakov, med njimi več kot polovica Avstralcev. V razmerju z izostali uspehom so te izgube zelo visoke. Mac Arthur je prepoznal, da je bil namen Japoncev na tem področju, kjer so zaposlili le majhno število svojih čet, pridobiti na času, da bi medtem utrčili svoje postojanke na drugih otokih v tem pasu, obenem pa, da bi izvažili ameriške pomorske sile v območje njihovega lahkega topništva in letalskih sil, pri čemer so sovražniki brez velikih lastnih tveganj pri zasedanju hude izgube.

Sedaj je tudi sam Mac Arthur ki je sicer vedno optimist, resno zaskrbljen sprito dveh nevarnih razvstitev japonskih letalsko-pomorskih in kopnih sil na Karolinskem otočju in pri Rabaulu na otočju Bismark. Posledice tega japonskega osredotočenja sil so se kmalu pokazale: japonska letala so dne 11. aprila t. l. močno bombardirala Port Moresby in Oro Bay, pri čemer so bile potopljene štiri prevozne ladje in en rušilec, dočim je bilo sestreljenih 49 ameriških letal. Te izgube so se pridružile onim z dne 7. aprila t. l., ko so japonska letala v nekem ameriškem konvoju pri otoku Floridi potopila 10 prevoznih ladij, eno križarko in en rušilec. Pri ključnih v zahlu skrajne vzhodne točke Nove Gvineje so japonska letala dne 14. aprila t. l. prenesla in napadla neki drugi konvoj, od katerega je bilo potopljenih 11 prevoznih ladij in več manjših edinic v spremstvu sestreljenih ali uničenih na tleh pa 54 ameriških letal. Tudi tu so bile japonske izgube neznatne, omejujoč se le na nekaj letal.

Tako skuša japonsko vrhovno poveljstvo izolirati ameriške in avstralske čete na Novi Gvineji in Salomonih, ker jih odrezuje od dobav in oskrbe. Po japonskih računih je bilo samo v prvi polovici aprila potopljenih približno 100.000 ton sovražnega brodovja.

Jeruzalemski veliki mufti o trpljenju muslimanov v Bosni in Hercegovini

Berlin, 22. aprila. s. Veliki mufti iz Jeruzalema je podal, ko se je vrnil s potovanja po Hrvaški, nekaj izjav inozemskim novinarjem o trpljenju, ki ga morajo muslimani prestopati zaradi komunističnih in srbskih upornikov. Veliki mufti je rekel, da je navezal stike s hrvaškimi oblastmi in da se je z njimi sporazumel glede ukrepov, ki bodo zajamčili varnost muslimanskega prebivalstva. Glede potovanja po raznih področjih Hrvaške je izjavil, da je bilo nad 100.000 muslimanov, moških, žensk in otrok brez usmiljenja poklanih, nad 200 tisoč muslimanov pa je moralo zapustiti svoje hiše, njih premoženje pa so opustošile komunistične in srbske tolpe, ki rušijo mošeje in v svete kraje ter žaliho celo versko čustvo muslimanskega prebivalstva. To ima očiten namen uničiti islamsko prebivalstvo, ki prevaja na Hrvaškem, kakor izhaja jasno iz izjav članov tolp, katere

vodi, kakor je znano, general Mihajlovič, in iz vsebine letakov in zatrditev samega generala Mihajloviča. Naravno, srbske in komunistične tolpe ne predstavljajo drugega kot izvrševalce uničevalnega načrta, za katerega se, v prvi vrsti odgovorni Rusi in Angličani, ki po izjavah angleškega zunanjega ministra v spodnji zbornici 27. januarja 1943 oskrbujejo z orožjem in strelivom komunistične in srbske tolpe. Veliki mufti je zatrdil, da ves islamski svet s strahom sledi dogodkom v Bosni in Hercegovini in je rekel, da je ogroženo muslimanov vsega sveta proti srbskim in komunističnim roparjem zaradi krutega barbarstva v škodo prebivalstva teh področjih, ogromno. Veliki mufti je zaključil s pozivom vsem muslimanom vseh držav, naj manifestirajo svojo vzajemnost z zatiranimi brati v moralni in gmojni obliki, s katero se lahko pomaga in olajša trpljenje teh muslimanov.

Odpor Arabcev proti Angležem

Ankara, 23. apr. s. V Libanonu ima stranka muslimanskega bloka vedno več pristašev navzlic težočam, ki jih stranki deajo angloegipcijski organi. Propaganda zavzornikov skuša z vsemi napori preprečiti stranki take zvala Libanonsko stranko, obenem pa podpira komunistično stranko, ki se ji zdi posebno pripraven element za nevtralizacijo arabskega nacionalističnega gibanja.

Ankara, 23. apr. s. V Iranu so se pričela zaradi številnejših sabotažnih dejanj in spopadov z angleškimi vojnimi pogajanja med iransko vlado in angleškimi oblastmi, ki so zahtevale učinkovitejšo akcijo vlade proti sabotažem. Angleško poveljstvo je

izdalo stroge odredbe za zaščito vojaških naprav. Objavljeno je bilo, da bodo odsele straže streljale brez opozorila na vsakogar, ki bi stopil na prepovedana področja. Ankara, 22. aprila s. Jemenska vlada je odklonila ameriško ponudbo, da se pošljejo tehniki in poljedelski strokovnjaki za organizacijo gospodarstva v Jemenu. Zdi se, da je razlog za odklonitev v slabi izkušnji, ki jo je napravila Saudova Arabija z ameriški tehniko, katerih delovanje je popolnoma zatrla vsako domačo gospodarsko udeleževanje. Jemenske oblasti so v svojem odgovoru navedle, da se bodo po strokovnjake obrnile na druge arabske države, ki so naprednejše in bolj razvite.

Nagrada ob priliki rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducevega sklada podelil zakoncu Fabjanu Antonu in Karolini, Ljubljana, Celovška cesta 43, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Prireditve Dopolavora za praznik dela

Rim, 22. aprila. s. Dopolavoro se je v proslavah 21. aprila z najboljšim prisrčno vzajemnostjo pridružil tovarišem, ki so v obratih in na poljih z dnevnim delom dokazali svojo zvestobo delu na ta dan, ki ga je Duce hotel povzdigniti v simbol dela in ga napravil za narodni praznik delavcev. Dopolavoro je sklical okrog sebe tako v velikih središčih kakor v majhnih naseljih tovariše, ki so se ponesrečili pri delu in privedli zanje umetniške in razvedrilne prireditve.

Po smernicah nacionalnega predsedstva in v soglasju z odločami tajnika Stranke je vsak pokrajinski Dopolavoro v podjetjih in plemeniti tekmi priredil posebne prireditve, ki so vzbudile največje navdušenje pri tovariših delavcih. V podjetniških Dopolavorih v glavnih mestih so delavci med obedi proslavili obletnico 21. aprila. Orkestri so izvajali narodne skladbe in patriotične pesmi so peli zbori, v mnogih občinah pa so sami delavci govorili o slavnostnem dnevu. V številnih menzah so dopolavoristi čitali svoje sestavke o zgodovinskem datumu. Jasne, preproste besede delavcev, zlasti starejših, ki nadomestujejo z najmlajšimi v podjetjih svoje sinove, ki so na frontah in se borijo za veličino in neizbežno zmago domovine, so bile s posebnim zadovoljstvom sprejete od delavskih množic, ki so izražale z manifestacijami vero v fašistični narod.

Španci o pokolu poljskih oficirjev

Madrid, 22. aprila s. Komentirajoč pokol 12.000 poljskih oficirjev v gozdu Katynu pišejo listi, da vzbuja gigantski zločin grozo, toda ne preseneča sveta, ker predstavlja del boljševiškega sistema. Kdor pozna, kakor Španija, ta sistem, pišejo »Informaciones«, se ne more čuditi, kajti moriči 12.000 poljskih oficirjev so isti, kakor so bili pri Čeki v Madridu in Barceloni, in sistem je tisti po kakršnem se je delalo pri pokolu oficirjev v gorskem predelu Paracueta v Jaranu. Tisti, ki se verujejo v hinavsko komunistično propagando, imajo zdaj priliko, da popravijo svoje mnenje sprito grozotne resnice. Ob zaključku zatrlje list, da čaka tragična usoda 12.000 poljskih oficirjev vsako državo, ki bi prišla pod boljševiško oblast.

Ob drugi obletnici priključitve južnih krajev k Madžarski

»Pester Lloyd« piše v svoji izdaji od 16. aprila:

Minili sta dve leti, o čem so bili po 23. letnem trajanju tega gospodarstva osvobodjeni južni kraji, ki so sto in stoletja pripadali k Madžarski. V teh dveh letih je madžarska vlada rešila v prvi vrsti najbolj pereča vprašanja. Politika pomirjenja je bila nasproti narodnim manjšinam v vseh oziirih uresničena. Dr. Leo Deak, veliki župan v Bački je izjavil, da Madžarska vlada z sledujočo politiko enakosti proti vsem ter ne dela nobene razlike med svojimi državljani različnih narodnosti.

Južna dežela, ki je bila vedno trdni kamen Madžarske, je skozi stoletja izžarevala evropsko kulturo proti Balkanu. Srbski pisatelji in zgodovinarji priznavajo, da je bila ta dežela zibel srbske literature. Priključitev teh krajev k Madžarski ni prinesla nobene spremembe v kulturno življenje Srbov. V Novem Sadu imajo Srbi svoj ko prej srbsko gimnazijo, prav tako nadaljujejo lahko delo v svojih verskih, kulturnih in gospodarskih organizacijah. Pravoslavna cerkev uživa vse svobode in srbski metropolit v Bački, dr. Irinej Čirčić, je bil celo imenovan za člana madžarske gospodarske zbornice. Pod vodstvom komisarja, ki ga ji je dodelila vlada, dr. Paula Baile, je tudi Srbska Matica v Novem Sadu, ena najstarejših ustanov srbskega slovstva in kulture, lahko obnovila svoje delovanje.

V ostalem so izza priključitve južnih krajev izšle v srbskem jeziku mnoge knjige, med katerimi vzbujajo pozornost posebno Milčinove »Povesti«. Srbi vztrajujejo tudi živahne kulturne stike s Srbi izven državnih meja. Tisk Srbov v južnih deželah je prav živahen in list »Nova Pošta«, ki izhaja v Novem Sadu, je na visoki stopnji.

Iz izjav Srbov, ki pripadajo madžarski agrarni stranki ter iz mirnega obnašanja srbskega prebivalstva je videti, da Srbi umejo ceniti politiko madžarske vlade.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šteje 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino Ljubljansko naslednje cene na drobno (z višeto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lire za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v doзах po 880 g 15.90 lire za dozo, v doзах po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor; sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki robanci (Zamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lire za stot; trda razžagana drva 40 lire za stot; epotno milo, ki vsebuje 23–27% kisline, 4.10 lire za kg.

Gospodarstvo

Obveznost popolne obdelave kmetijskih zemljišč radi oskrbovanja

Smatrajč za potrebno, da se kmetijska zemljišča v pokrajini popolnoma in izčrpnost izkoristijo za proizvodnjo in oskrbo, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naredbo o obveznosti popolne obdelave kmetijskih zemljišč zaradi oskrbovanja, ki je objavljena v »Službenem listu« 21. t. m. in je stopila v veljavo z dnem objave, ko so bile obenem razveljavljene vse nje nasprotujoče ali z njo nezdružljive določbe.

Člen 1. Vsa kmetijska zemljišča v pokrajini, ki se dajo uspešno obdelovati, se morajo izčrpnost in umno obdelati.

Lastniki so zato zavezani poskrbeti, da se ta zemljišča kar najbolj obdelajo, ne da bi se kaj neupravičeno in na škodo opuščalo ali odladalo.

Če lastnikov ni, ker so oisotni ali iz kakršnega koli razloga ne morejo poskrbeti za obdelavo svojih kmetijskih zemljišč, zadeva ta obveznost njih domače, ki bivajo v pokrajini.

Člen 2. Če bi lastniki za obdelovanje posebnih kmetijskih zemljišč ali njih domači ne splošni ali ne mogli splošni obveznosti iz prednjega člena, so okrajni civilni komisariji pooblašteni izdati odlok, s katerim se iz javnih ozirov zasežejo zapuščena ali zanemarjena zemljišča in se izročijo drugim v obdelavo. V odloku se pooblaste župani pristojnih občin, da izberejo tiste osebe, katerim se na prošnjo lahko odkažejo zasežena zemljišča proti plačilu primerne odškodnine lastnikom. Odškodnino določi ravateljstvo kmetijske in veterinarske službe pri Visokem komisarjatu ob koncu vsakega kmetijskega leta.

Zoper zaseženi odlok je dopustna v 15 dneh od vročitve pritožba na Visokega komisarja, ki odloči dokončno.

Člen 3. Lastniki, če so ti oisotni pa njih domači, ki bi brez opravičenih razlogov opustili ali zanemarili vzdrževanje, obdelavo ali ukoriščenje zemljišč, važnih za kmetijsko proizvodnjo pokrajine, tako da bi oskrbovali njene grožnjaalne potrebe, se kaznujejo po postopku iz naredb iz dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do 2 mesecev in v denarju do 5.000 lir, nekavarno zasegi zemljišč brez pravice do odškodnine.

Člen 4. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse nje nasprotujoče ali z njo nezdružljive določbe, stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Odbor za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini

Glede na svojo naredbo z dne 8. februarja 1943-XXI, o prevzemu Potovalnega in turističnega urada v Ljubljani po družbi »Compagnia Italiana Turismo«, je Visoki komisar po zaslišanju prizadetih ustanov izdal odločbo o imenovanju odbora za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini, predvidenega v omenjeni naredbi.

V »Odbor za propagando in turistično obveščanje« Ljubljanski pokrajini« se imenujejo:

1. fašist odv. Karel Chersi, predsednik,
2. fašist Gvidon Candrini kot predstavnik družbe »Compagnia Italiana Turismo«,
3. dr. Franc Ratej kot predstavnik Pokrajinskega poveljstva za tujski promet,
4. dr. Ciril Pavlin kot predstavnik Pokrajinskega odbora CONI,
5. g. Jakob Birimša kot predstavnik R. A. C. I.,
6. Ciril Majcen kot predstavnik Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine,
7. dr. Milan Dular kot predstavnik Vzorčnega velice,ma v Ljubljani,
8. dr. Josip Fretnar kot predstavnik Slovenskega planinskega društva.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Nova nemško-turška trgovinska pogodba

Te dni je bila v Ankari sklenjena nova nemško-turška trgovinska pogodba, ki ji posvečajo turki veliko pozornost. Nemčija je leta 1941, kmalu po skienitvi nemško-turške prijateljskega sporazuma, sklenila s Turčijo trgovsko pogodbo, ki je pomenila novo razdobje v nemško-turških trgovskih odnosih. Med obema državama je bil prej trgovinski promet razmeroma slab v letu 1941. pa zlasti tudi zaradi tega, ker je bila po razstrelitvi mostu preko Marice ob turško-bolgarski meji prekinjena neposredna železniška zveza z evropsko celino. Ta most je bil spomladi lanskega leta zopet obnovljen in glede na bližnjo možnost vzpostavitve železniške zveze je bila v nemško-turški trgovski pogodbi z dne 9. oktobra 1941 predvidena izmenjava dobrin v znatnem obsegu, namreč v višini 96 milijonov turških funtov (192 milijonov mark) za dobo pol drugega leta. Ker se je v tej dobi izkazalo, da predviden obseg blagovne izmenjave ustreza potrebam in možnostim obeh narodnih gospodarstev, je bil v novi trgovinski pogodbi predviden obseg blagovne izmenjave v višini 62 milijonov turških funtov (124 milijonov mark) in sicer za dobo enega leta do 31. maja 1944 (kar ustreza 96 milijonov funtov za dobo pol drugega leta).

V novi pogodbi so načelna vprašanja, ki se tičejo blagovnega prometa, urejena s posebnim sporazumom brez časovne omejitve, prav tako z drugim sporazumom vprašanja plačilnega prometa. Glede cen je v novem sporazumu dogovorjeno, da se obdrži ureditve tega vprašanja na dosedanj način. Tudi blagovni kontingenti se nanašajo na iste proizvode in skupine proizvodov kakor doslej, kar pomeni, da bo Nemčija nadalje dobavljala Turčiji predvsem industrijske izdelke, tehnične in farmacevtske proizvode medtem ko bo Turčija uvažala v Nemčijo industrijske surovine, živila, tobak, bombažne odpadke, strojila itd.

Pogajanja je za Nemčijo vodil poslanik dr. Clodius, za Turčijo pa predsednik odbora za gospodarske in finančne pogodbe Burhan Sanus. Zunanji minister Memmedzoghlu se je od početka pogajanj osebno zavzemal za uspešen potek, tako da je uspelo pogajanja za ključiti v dveh tednih. Nova pogodba jamči nadalje zdrav razvoj trgovinskega prometa v korist obeh držav.

Gospodarske vesti

Obdajanje vojnih dobičkov v Italiji. Kakor smo je poročali, je splošna proračunska komisija zbornice fašijev in kor-

poracij te dni odobrila proračun finančnega ministrstva. Pri tej priliki je finančni minister Acerbo med drugim omenil, da je v novem letu povisek dohodkov pričakovati predvsem od večjega donosa davkov v znesku 4 in četrt milijarde lir. Novi davčni ukrepi se nanašajo predvsem na obdavčenje vojnih dobičkov. Kakor v drugih državah se morajo tudi v Italiji finančne prilagoditve novim razmeram. Postopno povl. šanje davčnih dohodkov je bilo doslej v Italiji manjše kakor n. pr. v Nemčiji, Angliji in Ameriki. Nova bremena bodo zadel predvsem one dobičke, ki izvirajo iz vojne konjunktore. Napovedani novi davčni predpisi so bili medtem že objavljeni v rimskem uradnem listu in prinašajo deloma povziranje neposrednih davkov, deloma pa nove davke.

— Sofijska mestna uprava je naročila tramvajske vozove v Italiji in Nemčiji. Sofijska mestna uprava je te dni sklenila dobavne pogodbe za tramvajske vozove, ki morajo biti dobavljeni do jeseni. Italijanske trdnice bodo dobavile 12 vozov, nemške pa 16 vozov.

— Iz trgovskega registra. Vpisala se je tvekdca Žužek Jože, knjigarna v Ljubljani (založništvo, trgovina s knjigami, grafično, artistični izdelki, pisarniški in školski potrebščinami). — Pri tvrdki Saturnus d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov v Ljubljani je bil izbrisan član upravnega sveta Vili Reeser, vpisan pa je bil član upravnega sveta Rudolf Stermecki, veletrgovec, stanujoč sedaj v Poočpeh, pošta Presejce. — Pri tvrdki Tvoznica drož in spirita Makso Zalcker, d. z. o. z. v Ljubljani, sta bili izbrisani poslovodji Makso Zalcker in Marija Zalcker, vpisana pa sta bila novo postavljena poslovodji Ivan Jelacin, veletrgovec, in Anica Skufca, trgovka, prokuristinja in posestnica, oba v Ljubljani.

— Novi nemški predpisi za promet s kmetijskimi nepremičninami. Te dni je izšla izdaja v Nemčiji nova naredba o omejitvi kupoprodaje kmetijskih nepremičnin, ki ima namen preprečiti spekulativne nakupe takih nepremičnin. Že leta 1938, torej pred sedaj vojno, je nemška vlada v interesu zdravega razvoja kmetijstva izdala naredbo, po kateri je za nakup kmetijskih in gozdnih nepremičnin v obsegu preko 1 hektarja potrebno oblastveno dovoljenje, ki se lahko odloži iz razlogov javnega agrarnopolitičnega interesa, predvsem v primerih, kjer gre za spekulativni nakup. Ponekde so bili ti predpisi izpolnjeni v tej smeri, da se nakup odobri le, če je kupec kmetovalec in mu je kmetijstvo glavni poklic. Nadalje so bili izdani predpisi proti razkosanju kmetij, obenem pa so bile cene maksimirane v predvojni višini, ker bi sicer dviganje cen dovedlo do nesrazmerja glede na dejansko vrednost kmetij. Nadalje pa je ostala v veljavi določba, da se nanašajo te omejitve le na nakupe nepremičnin preko 1 ha, kar je imelo za posledico, da se je spekulacija obrnila na take majhne kmetijske nepremičnine. Zlasti v okolici mest so se množili taki nakupi, take n. pr. na Dunaju nakupi vinogradov do 1 ha. Z novo naredbo z dne 17. marca t. l. je sedaj za vsak nakup kmetijskih nepremičnin tudi izpod 1 ha potrebno oblastveno dovoljenje, ki se izdaja po enakih načelih, kakor doslej. Omejitve pa se nanašajo samo na kupoprodaje nepremičnin, ne pa na zakupe.

— Olajšave za potrošnja fotografškega materiala v Nemčiji. Kakor je znano, je nemški državni urad za kemijo v začetku marca izdal odredbo o omejitvi proizvodnje, prodaje in uporabe fotografškega materiala. Po tej odredbi se fotografski material ne sme več prodajati in trošiti za nepoklicne svrhe. Prepovedano je tudi obrtno razvijanje in kopiranje za nepoklicne svrhe. Te določbe so bile sedaj nekoliko omiljene. Fotografski material, ki ga že imajo fotoamatjerji, se sme porabiti, razvijati in kopirati do konca junija t. l. tudi če se material ne uporablja v poklicne svrhe. Vrh tega so določene druge olajšave. Tako je dopustno razvijanje in kopiranje osebnih posnetkov, namenjenih vojnikom na fronti, da se vzdržuje zveza med fronto in domovino. Amaterski posnetki srodnikov, ki se pošiljajo vojakom na fronti, se smejo torej nadalje razvijati in kopirati, kar pa ne velja za skupinske posnetke družinskih prireditve.

— Poslovanje zastavljavnic v Nemčiji. Nemški državni gospodarski minister je izdal navodila glede poslovanja zastavljavnic, po katerih bodo navzile ukrepi o uestavitv poslovanja obratov, ki v vojni niso važni, nadalje poslovalce one zasebne zastavljavnice, ki v večjem obsegu hranije vrednote pripadnikov vojske. V zadnjih letih se zastavljavni posli nekoliko nazadovale, obenem pa so nastali novi posli s tem, da so številni vpoklicani vojski pred odhodom v vojsko spravili svoje vrednote pri zastavljavnicah, kjer je dano jamstvo, da bodo dotične vrednote varne pred vplivom in ognjem. Obenem je ministrstvo odredilo, da se predmeti, ki so bili zastavljeni od vpoklicanih vojakov, do konca vojne ne smejo dati na dražbo, razen če je dočel vpoklicanec ob shranitvi na to izrecno pristati. V vsej Nemčiji je bilo sredi leta 1939. 500 zasebnih zastavljavnic. V zvezi z ukrepi za izločitev židov iz gospodarstva pa se je njih število skrilo na 350.

— Racionalizacija čokolade in slaščic v švic. Švicarski listi napovedujejo, da bo spričo omejene proizvodnje čokolade in slaščic v kratkem uvedeno racionaliziranje čokolade in slaščic. Dotlej pa bodo prišle na trg le omejene količine blaga.

Razdelitev marmelade za mesec april

Prevod javlja: Za mesec april se bo od jutri, 24. t. m., dalje ljubljanskim potrošnikom začela deliti marmelada po 250 g na vsako osebo. Ker so olrezki živilske nakaznice že izčrpani, bodo morali trgovci pritiskati lasten žig na hrbtni strani nakaznice.

Potrošniki iz pokrajine bodo prejeli marmelado v isti količini in na isti način, kakor bodo to določale odredbe, ki jih bodo izdali civilni komisarij okolišev.

Marmelada se bo potrošnikom prodajala po 16.35 lire za kilogram.

Razdelitev sardin

Za tekoči mesec april se bo od jutri, 24. t. m., dalje delila dečkom in mladencem od 9. do 18. leta, ki bivajo v mestu Ljubljani tar, se v posesti predpisane doštne nakaznice GM/C, na odrezek V na nakaznici po 1 škatlica sardin v olju v kosmeti tež 200 g po ceni 7.85 lire.

V spomin Rihardu Jakopiču

Naslednje vrstice nam je poslal v objavo pokojnikov prijatelj g. Ivo Beršak namesto nagrobnega govora.

V dneh, ko me usoda najbolj bije, v trenutku, ko najbolj potrebujem Vašega sveta, Vaše tolažbe in Vaše bodrilne besede, ste me zapustili.

Če Vas imenujem samo z Vašim priimkom — je to veliko, saj Vas enakega ni več med nami. Predragi moj dobri, predljubi prijatelj! Vedno ste želeli, da Vas pogovarjam samo s priimkom. Vi edini prijatelj, ki ste me imenovali s priimkom, velik prijatelj, največji, sedanjí filozof našega naroda in človek v pravem smislu te besede ste odklanjali vse posvetne časti in slavo. Odvratno vam je bilo materijalno bogastvo, zato Vaše sočutje in usmiljenje do reveža ni poznalo meja. Danes se ne vedemo in nam še dolgo ne bo jasno, kaj smo z Vami izgubili. Mislim predvsem na one, ki pravijo, da so predstavniki naroda in one, ki so vam v Vašem vsestranskem preobnem delu metali polena pod noge! Toda že v trenutku, ko se je razširila vest o Vaši smrti, so srca nestetih revežev, starčkov, mamk in otrok, ki sva jih na vseh Vaših delavnicih in iz nje srečevala, vrtrepetala in zajokala. Vsi ti nesteti reveži, ki jim niste nikoli odklonili pomoči — tudi tedaj ne, ko se vam je očitalo, da sta dva dinarja za berača preveč. V imenu vseh teh nestetih hvaležnih siromakov vam izrekam najpriskrajšo zahvalo! »Kdor te prosi, daj mu; in kdor hoče od tebe na posodo, ne odreci mu« (Matevž 9, p. 42. v.). Tega nauka ste se držali, in nikdar ni vedela levica, kaj je dala desnica!

Ni tako dolgo od one srede, ko sva na mestu, kjer je Vaše telo tako spokočno

zadnje ure ležalo, govorila, da bo kmalu dvajset let, kar se pozna! Ali ste ob Svoji tožbi, da se ne počutite dobro, slutili, da Vas ne bom več spremljal v ateljeu? Pred mojim duševnim očmi gre vse to 20-letno znanje z Vami kot film, le žal, da ne morem — ker bi bilo predolgo in ni čas za to — navesti razgovorov, ki sva jih imela pod zelenimi kostanji, pozneje v Vašem domu na poti v atelje in iz ateljeja, napisati vse Vaše izjave velikega Modreca, velikega Človeka in velikega umetnika! Večkrat ste rekli: »Umetnik, ki ni obenem tudi človek, ni umetnik!«

V izredno čast si štejem Vaše neomejeno zaupanje, ko ste mi po Svoji prvi bolezni izročili ključke Svoje delavnice. Svojeje svetišča, da sem po Vašem naročilu izbral slike in vam jih prinesel! In kolikokrat sem Vas tja spremljal. Vedno z novim veseljem, novim odkritjem in dokazom Vaše neizmernе stvariteljske sile! Se danes vidim Vaš nasmeš, Vaše sijoče prijazne oči, ko sem Vas ob nekem obisku, ko sva prekladala in izbirala slike, strmeče pogledal in vprašal: »Gospod Jakopič, ali je to mogoče? Ali ste res Vi vse to ustvarili?!«

Sami ste vedeli, da naš rod svojih velikih moč v življenju nikdar ni dovolj cenil! Nihče, celo Sin Božji ni bil dobrodošel prerok v svoji domovini!

Blagohotno ste vsakomur in vsem odpustili in sli Svojo pot do največjega cilja, ki ga je mogoče doseči, do velikega umetnika, filozofa in nesmrtnega človeka! Naj Vaše izmučeno truplo v miru počiva v rodni grudi, Vaša zlasta duša raj uživa pri Bogu, Vašemu delu pa nesmrtna slava!

Hudo prizadete svoje naj tožljivejše da plakajo za Njim nesteti znanci, prijatelji, reveži in otroci ter da bo prišel dan, ko se bo zavedel smrti svojega Velikega sina ves narod!

no priznanje in uživajo sloves tudi v širši javnosti.

Hudo prizadete rodbini izrekam sožalje, dragemu pokojniku pa bodi lahka domača slovenska zemlja.

Koncert s kitaro

Dne 27. aprila bo v mali filharmonični dvorani komorni koncert z izredno kombinacijo glasbil. O tem zanimivem pojavu našega glasbenega življenja smo prejeli naslednji članek:

Prvič pri nas bomo poslušali koncert na flavti, violi in kitari v domači zasedbi. Podobna zasedba je pri nas že gostovala, samo da je zavzemala kitarino mesto harfa. Enake in podobne zasedbe sem poslušal v tujini. Posebno všečna je sestava flavte, viole, kitare in čela, ki je bila priljubljena nekaterim romantikom, zlasti Schubertu. Sicer pa so poleg številnih mojstrov, ki so komponirali le za te zasedbe, komponirali tudi svetovni mojstri, kakor Haydn in Boccherini ter najpodnejši in tudi najgenialnejši med vsemi — Paganini. Njegovo tovrstno zapuščino odkrivajo šele v zadnjem času. Velik del so našli pred leti v kölnskem muzeju in je delno še v rokopisih, delno pa je že izšla v tisku. To mi je potrdil tudi razgovor z monakovskimi kvartetovci in Poltronierovci, ki imajo nekaj še neobjavljenih prepisov rokopisa Paganinijevih kvartetov z obilgato kitaro. Veliki umetniki so se navduševali nad lepoto in teh kvartetov.

Hkrati omenjamo, da je komponiranje za kitaro bodisi solistično, bodisi v zasedbi, dokaj težko in skoraj nemogoče za one, ki je vsaj delno ne obvlada. Tako se odstrani marsikateri pomislek, zakaj niso za kitaro, ter za njo z zasedbami kom-

Od leve na desno: Slavko Korošec, Stanko Prek, Karel Jeraj

ponirali drugi veliki mojstri. Iz podatkov vemo, da so jo vsi, ki so zanj komponirali, tudi obvladovali. Isto so mi potrdili naši komponisti, ki bi pač radi pripravili kako skladbo tudi za kitaro, če bi poznali dovolj tehnične in izrazne možnosti tega glasbila.

Ker leži težišče novosti našega koncerta zlasti na kitari, zato bom podal nekaj misli o nji kot komornem glasbilu.

Iz literarne zapuščine, poročil in slik sklepamo, kaj je nekoč pomenila kitara v domači in komorni glasbi. Ko še ni bilo današnjega klavirja, so uporabljali češče kitaro, lutnjo in harfo kot podlago v komorni glasbi, kajti zven slednjih je bil neprimerno daljši, svetlejši in plemenitejši od cembala ali spineta. Saj vemo, da je pri slednjih ustvarjalec tona po roki sprožen mehanizem, dočim je pri brenkalih roka neposredni sprožitelj strun. Tu leži bistvena razlika med akordičnimi strunskimi glasbili s tipkami in brenkali, ter tudi vrtilna in nedostatek teh in onih. Brenkalo karakterizira intimnost, toploto ter neko religioznost tona, kar so zagovarjali zlasti Bach, Berlioz, Paganini in Wagner, medtem ko je današnji klavir sposoben ustvariti neprimerno večjo dinamično razsežnost (zaradi dolžine in pomožnosti strun) ter virtuozne učinke, pa vendar v škodo intimnosti. Da se razumemo: s tem ne odrekam vrline klavirja, ampak samo ugotavljam razliko.

Mislim, da je kitara izmed vseh glasbil pri Grkih je bila kitara in nji slična lira najvažnejše glasbilo, ki je služilo za dosedaj notranjega ravnotežja. Zato sta jo tudi Sokrat in Platon zagovarjala nasproti aulosu (pihalu, doma iz Azije) čes da le-ta prinaša preveč dionizijskih elementov v čisto apolonično glasbo. Z nastopom intelektualizma in z njim povezanega materializma je prenehala tudi kitaristika. Kitarin zven je postal brezpomemben in v glasbi so iskali le še dražljivosti površnega značaja. Odslej je kitara še velikokrat oživela in zamrla seveda pri različnih narodih. Zadnji veliki vzpon je imela pred dobrih 100 leti. Na te misli me je opozoril komorni virtuoz in pomponist Heinrich Albert, ki mu gre glavna zasluga za zobjeto oživljenje kitare in njene literature v vsej Evropi.

Dela, ki so na našem sporedu, so izšla v založbi Zimmermann, Leipzig v Albertovi izdaji s podnaslovom »Kitara v domači in komorni glasbi pred 100 leti«. Podnaslov točno prisoja mesto kitari, torej v domači in komorno glasbo, saj kitarin ton ne odgovarja veliki dvorani, zlasti še ne ob neprimerni akustiki. Tako je že od vseh početkov t. j. od Egiptanov preko grških rapsodov, srednjeveških trubadurjev do pevcev in virtuozov Schubertovega časa vse do današnjih slavniških španskih mojstrov.

Tokrat bo občinstvo slišalo kitaro (po dveh letih) bolj kot harmonsko podlago k svetli flavti in žametni violi. Flavtovski part bo odigral naš prvi operni flavtist in profesor za to glasbilo na Srednji glasb. šoli g. Slavko Korošec. Violo pa bomo slišali peti izpod prstov znanega umetnika g. prof. Karla Jeraja, ki je kljub svojim visokim letom še ambiciozen in duhovno svež. Sam je dejal: »Moramo se temeljito pripraviti, da mi ne bo kdo dejal glede na moja leta, da bolj spadam v Sv. Križu, kakor pa na koncertni odere. Je pa prav za prav duša našega tria.

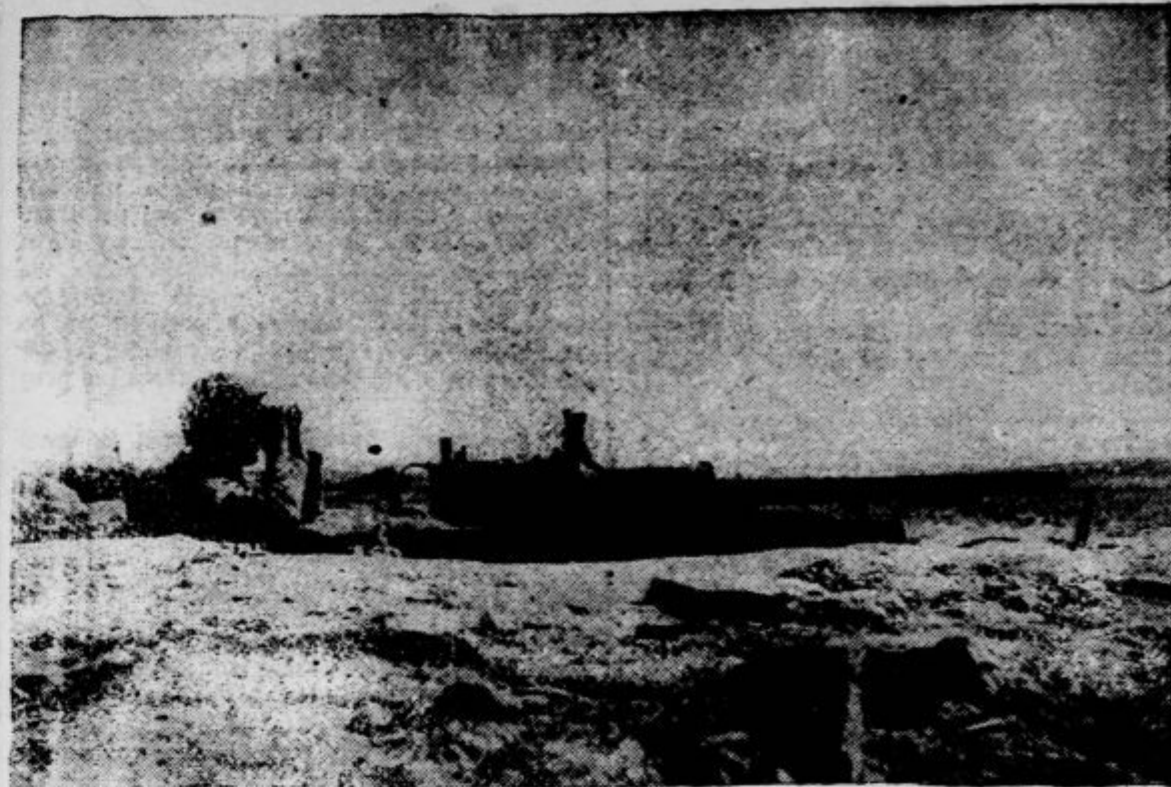
Na sporedu so zastopani italijanski, nemški in češki komponisti. Končno je naš namen pokazati kljub vsej zaposlenosti tudi to vrsto komorne glasbe, ki naj bi se razširila po naših domovih, ter nuditi utrujenemu duhu današnjega človeka lepote in miru, ki vejeta iz te glasbe.

Stanko Prek.

Iz Hrvatske

Spremembe v novinarskih vrstah. Pri vodstvu zagrebških časopisov in revij so bile izvršene nekatere osebnе spremembe. Dosedanji vodja tiskovnega oddelka pri glavnem ravnateljstvu za propagando Ivo Bogdan je bil imenovan za ravnatelja »Hrvatskega Naroda«. Pri reviji »Spremnost« je bil dosedanji glavni urednik Tias Mortaglia imenovan za ravnatelja. Pooblaščen minister dr. Edo Bulat, ki je izdal te ukrepe, bo do imenovanja novega ravnatelja sam vodil dnevnik »Novo Hrvatsko«. Minister za propagando je imenoval dosedanjega ravnatelja »Hrvatskega Naroda« Danijela Uvanovića za vodjo državnega poročevalskega urada »Croatia«.

Poenotenje vojaškega sodstva. S Poglavnikov oredbo je bilo ustanovljeno vojaško

Iz Tunisa: z italijanske protitankovske postojanke opazujejo sovražnikovo gibanje

sodišče, na katerega so prešle vse kompetence dosedanjih vojaških in vojnih sodišč. Doselej so namreč poleg vojaških sodišč obstajala za ozemlja, v katerih so se vršile vojne operacije, tudi vojna sodišča.

Vojaško izobraževanje žensk. Prvi tečaj za vojaško vzgojo ženske ustaške mladine v Zagrebu je zaključen. Naloga tečaja je bila, izobraziti žensko mladino v pomožni službi za vojsko in letalstvo.

Nemški filmski igralci v Zagrebu. Za premiero nemškega filma »Skrivnostna grofica«, ki bo 24. t. m. v Zagrebu, bosta prišla v hrvatsko prestolnico Marta Harellova in Wolf Albach-Retty.

Igralski tečaj za zasebne nameščence. Te dni se je pričel v Zagrebu Igralski tečaj Združenja hrvatskih zasebnih nameščencev.

Markov sejem preložen. Zaradi velikonočnih praznikov je bil letošnji Markov sejem v Zagrebu preložen na 27. aprila.

Rudolf Predan pri Abrahamu

Pisarna Rdečega križa je urad, kjer od jutra do večera vrvi življenje kakor v čebelnjaku. Tu najdemo slavljenca ob blagajni, vedno nasmejanega, uslužnega in pripravlje-

nega pomagati in svetovati vsak dan nestetim, ki prihajajo po nasvete in pomoč in kar verjeti ne moremo, da je poteklo petdeset let, odkar se je v Predanovi domačiji na Ptujski gori, tam, kjer stoji staroslavna romarska cerkev črne Matere Božje, rodil krepak deček. Preprosta kmetška hiša je bila miren in tihi dom številni slovenski družini. Prorojena pridnost in nadarjenost sta bili najlepše darilo, ki so ga starši dali otroku na pot v življenje. Že v ljudski šoli na Ptujski gori je fant kazal bister razum, tako da so ga starši poslali v Maribor, kjer je obiskoval srednje šole in učiteljske. Tu je našel pravo torišče za svoje delovanje. Izbral si je poklic, ki mu je ves čas vestno služil: poklic vzgojitelja našega malega človeka, da bi si s prirojenim razumom in trdim pa poštenim delom priboril v svetu boljše mesto.

Po prvih letih, ki jih je kot učitelj prebil v vinorodnih Halozah je bil imenovan za učitelja in pozneje za šolskega upravitelja v Rogški Slatini. Na Slatini, ob vznožju praviljnegu Boča, ki ga je iz Ptujke gore od svojega doma videl in gledal vsak dan, je vzgojil

celo generacijo mladine. — V šoli strog, a pravičen, dober pedagog ki je kot človek naših malih razmer doobra poznal dušo mladine, je v mladi srca ljubezen do materskega jezika in veselje do izobrazbe. Vse svoj prosti čas je uporabljal za delo v kulturnih organizacijah, posebno in najinjši se je izživljal pri telesni vzgoji in narodni pesni.

Ko slavljenec ob življenjski obletnici iskreno čestitamo, mu želimo, da nam ostane ohranjen še dolgo vrsto let in nam vzgoji še mnogo naraščaja takega kova, kakor je slavljenec sam.

Jurjevo 1943

Sveti Jurij iz Ljubljane
jaše belca čez poljane,
podkev mérij strme klanee
za obiske čez Gorjance.

Ze pred njim je Novo mesto,
tam se združil je z nevesto,
jo na sedlo k sebi dvignil,
z belcem čez Gorjance švignil.

Je nevesta mlada Vesna,
cvetje trosi roka desna,
a zelenje pa levica,
svetj v soncu se meglica,
ki nad tiho Kolpo vstaja,
Vesna širni svet pomlaja.

Jaše belca svetj Jurij,
deca k njemu se požuri,
se v zelenje je odela
in veselo ga sprejela.

Jurij Vesni cvetje trosi,
belcem véj, nevesto nosi
in ponosno dviga glavo,
ko čez mlado dirja travo.

Sonce vedno više kroži,
drevje k Vesni veje proži,
ona s cvetjem jih obuje,
z Vesno Jurij se raduje.

Daj, spodbodi belca v novo,
da sadirja v vas Petrovo,
tam je draga mi gomila
v njej počiva mati mila.

Ji nesita pismo zlato
čez velikonočno trato,
da bo mati moja brala,
ko o polnoči bo vstala.

Naj besede moje čuje,
da srce pri njej vasuje
in posluša žalostinko,
ki je poje vnuk, moj sinko.

Povabita ptičke v petje,
dajta grobu nežno cvetje,
da se njena vsa gomila
bo v pomladnem cvetju skrila.

Konj že zopet méri cesto
čez Gorjance v Novo Mesto,
tam zvonovi vsi veseli
alelujo so zapeli,
zavihralo marsiktero
je v procesiji bandero,
cvetje, petje in zvonjenje
je v Gospodovo vstajenje.

Zopet jaše čez poljane
in čez klanee do Ljubljane,
z Vesno Jurij god praznuje,
Marko z vuzmom se vezuje
in vstajenje oznanjuje.
Mara Tavčarjeva.

Gradnikov prevod „Jorijeve hčere“

Pesnik Alojzij Gradnik si je že pred mnogimi leti zastavil zahtevno prevajalsko nalogo: dati slovensko podobo dramatski mojstrovini Gabriella d'Annunzia »La Figlia di Iorio« (Jorijeva hči). To nalogo je dovršil. Sedaj, ko se je v ljubljanski Drami pokazalo zanimanje za nje vzporeditev, je svojo preprečenost še nekoliko predelal in ugledil. Kdor pozna zapleteno zgradbo in tanko lepoto d'Annunzijevih dramatskih stihov, bo prav tako zvedel glede prevoda, kakor glede vzporeditve; vsekakor je slednja še težje in odgovornejše dejanje, zakaj verzi te pesnitve laže zažive na papirju kakor pa v človeških ustih, na odru, v ostvartih pesnikovih presunljivih dramatskih vizij.

»Jorijeva hči« je po splošni sodbi eno izmed vrhunskih dramatskih del Gabriella d'Annunzia. Luigi Tonelli (il teatro contemporaneo italiano) vidi v »Jorijevi hči« dramatske tvorbe v žaloigran »La città morta«, »Francesca da Rimini« in »La Figlia di Iorio«, vendar mu je slednja med vsemi najbolj priznana mojstrovina (capolavoro). V zborniku »Teatro D'Annunziano« (Milano 1927) piše Ferdinando Paolieri v članku »La Poesia nel teatro D'Annunziano«: »Jorijeva hči« je tako delo, da ji tudi stoteletja ne bodo mogli do živega. Ko se omenja Aischilos, mislimo na »Prometeja«, ko je besede o Shakespearu, se spomnimo »Hamleta«; tako bo nekoč ime Gabriella d'Annunzia obujalo v mislih z neubranljivo silo Jorjevo hčer. Če sta »Prometej« in »Hamlet« žaloigre človeštva, je »Jorijeva hči« žaloigra plemena; toda kakor imajo vsa plemena svojo zgodovino in vse vrste svoj mit, v katerih spoznavamo po neskončni vrsti stoletij njih temeljno edinstvo, tako ne more tudi tragedija plemena

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE!

KULTURNI PREGLED

Matija Tomc, „Križev pot“

Na vokalno-instrumentalnem koncertu Glasbene Matice na veliki četrtki je bila izvedena Tomčeva kantata Križev pot, veliko, dve uri trajajoče delo za mešani zbor in dva solista s spremljevanjem orkestra. Pravico oceniti to obsežno skladbo je dokaj težka naloga. Predvsem omenjam, da je bila vsa prireditelj od skladatelja in izvajalcev do organizatorjev pripravljena od domačih moči, kar je lep dokaz slovenske sposobnosti, če brez ozira na kakovost dela samega. Podobne prireditve niso pogoste niti v velikih mestih v neprimerno večjem in mnogljivejšem kulturnem okolju kakor je naše. Slovenci lahko s ponosom pokažemo na svojo glasbeno kulturo, ki je ne precenjujemo na slepo, a o kateri vemo, da se v vseh svojih vrstah, tudi v najtežjih, lepo razvija.

Postaviti ob stran tistih slovenskih velikih kantat, ki že obstojajo, novo delo, ki naj uspešno z njimi tekmuje, je danes po tako močnih delih kakor je n. pr. La-juvčev Psalm seveda težka naloga. Tomčovo delo je bilo svojčas vloženo za nagradno tekmovanje Glasbene Matice in je bilo odkupljeno po sklepu izbirne komisije. Skladatelj je zložil glasbo na besedilo Vide Tauferjeve, pesnica pa je spesnila besedilo k štirinajstim slikam Križevega pota, ki jih je napisal pri Stični slovenski slikar iz 18. stoletja Fortunat Bergant. Med izvajanjem so bili predvajani v črno-belih diapozitivih posnetki Bergantovih umetnin in velika škoda je, da nam prilike, deloma pa tudi še ne decela razvita barvno-fotografska tehnika ne dovoljuje prikazati slik v originalnih barvah. Kajti tisti, ki so ta Križev pot v Stični videli, pripovedujejo čuda o groznem, prepričujočem vplivu realističnega izraza Bergantovih podob. Besedilo k njim pa je bolj

lirično-opisovalno kakor prežeto s strahoto Kristusovega trpljenja. Nekam ponižno-pobožno je in se zato skladatelj ni mogel nanj kdo ve kako opreti in uspešno črpati pobudo za svojo glasbo. Iz lastnega doživljanja, kolikor mu je to pač bilo mogoče, je moral prikazati Kristusovo trpljenje in človeško bol nad njim. V tem pa je bila tudi glasba preprosto religiozna. Motivika je lahko umiljiva in decela diafonična, prav tako tudi akordična sredstva. Ponekod dosega skladatelj s temi sredstvi prav lepe detajle (zlasti četrta postaja), v vsem poteku pa postane le oboličen. Zborovski stavek je zvočno dobro postavljen, manj ugodno zvenčeje solistični, ki se večkrat utaplja v nekoliko okorni instrumentaciji ravno na tistih mestih, kjer bi bilo treba največ pažnje zaradi nizke lege pevskega glasu. Orkester sam pa barvno ni izrabil. Instrumentalni part je postavljen v nekakšnem vokalnem smislu. Seveda je tako delal tudi orok, a tu so rabljene razmeroma dolge note vrednosti, ki delajo vtis počasnega orgelskega sloga, ne da bi bilo izrabljeno bogastvo različnega možnega fraziranja. Tak način se tudi med muziki rad napačno imenuje »korale«, kakor da bi bil predpisani obredni koral katoliške cerkve temu kaj podoban. Ne, Tomčevemu delu je ponekod po doba sedanja umetna, ne obredna cerkvena glasba, samo da ji večinoma manjka tako sposobnega in pridnega oblikovalca. Gregorijanski koral pa je nasprotno pealmodičen in enoglasen. Pač pa je protestantski koral večglasen in periodično grajen, ker se je naslanjal na takrat visoko razvito poljudno svetno pesem in na polifoni slog nizozemske šole. Na tega Tomčeva glasba tu in tam res spominja, dasi ni tako lapidarna v diktaciji, aler se pa drži

nekakega hotenega baročnega kontrapunkta, ki ga večkrat uspešno prekinja homofonija. Največkratnega kontrapunkta oblika, fuga, pa ni nikjer do kraja izvajana, ampak je le v začetkih nakazana.

Oblikovno se je Tomc lotil skladanja po vzorcu starejših kantat in oratorijev, kjer so posamezni deli deloma iceni drug od drugega, pač pa imajo lahko podobno ali tudi isto motiviko, zlasti kjer gre za »roden izraz«. V posameznih postajah Križevega pota je ta način tudi dobrodošel, dasi bi tu in tam zveza med dvema postajama nudila dobre prilike za ojačanje orkestralne strani skladbe. Posamezne kritice se — skoraj vse — delé na dva dela: s prvimi štirimi vrsticami je pisana slika, z drugima dvema pa je verni podan poziv za sočustvovanje, premišljevanje in življenje v Kristusovo trpljenje. Ta razdelitev se tudi v skladbi jasno kaže in čeprav dpušča smov največje dramatične razmahe, se je Tomc tega menda namerno vzdrlžal. Skušal je podati nek zgolj religiozno in premišljajočo glasbo, ki se odreka vsem zunanjim močnim vzpomom (razen na zaključkih posameznih delov) in išče izraza v nadčutnem, mističnem svetu. Kakor je na eni strani tako hotenje plemenito, tako je na drugi strani nevarnost enoličnosti jako velika, zlasti če vpoštevamo omenjene lastnosti motivike, akordike in instrumentacije. Gotovo pa je napak utrjevanje ponavljanje, v katerem je besedilo izdelano skoraj dosledno najprej v homofoniji, potem še enkrat v polifoniji. Tudi pretresljivi trenutek dvanaeset postaje je, tako prikazan, ob vsak učinek, ker je predlogovčen. Če bi bili taki odstavki, ki niso ne formalno ne čustveno utemeljeni, primerno črtati, bi bilo delo bolj zgoščeno, prozornejšo. Obsežna skladba pa kaže na izredno voljo, s katero je skladatelj to svoje prvo celovečerno delo izpeljal do konca, naloga, pred katero bi sprično njene košljivosti in grozeče enoličnosti marskdo omagal.

Izvedbo je vodil dirigent Mirko Polić.

Zavzel se je zanj kakor že za toliko drugih domačih del, katere je z dolgoletnim izkustvom in z dobro umetniško intuicijo izvajal. Prednosti njegove interpretacije so bile vidne zlasti v odgovornem zborovskem delu, kjer je bil beseden in muzikalni poučevski jasen kljub zapletenosti kontrapunktom. Predvsem je v četrto postaji dosegel na nekaterih mestih z ženskim zborom posebno lep zvok obenem s spremljajočim orkestrom. Zbor sam je bil solidno nastudiran, prav tako orkester, ki tako nima pretežke naloge in je bil povsem ustrezen. Harmonij, ki je nadomeščal močno zaželenje orgle, je igral Ciril Cvetko. Oba solista, Julij Betetto in Franja Golobova sta s svojima lepima glasovoma odpejala težko vlogo. Posebno basovski part je napisan jako visoko in naporno, med tem ko so alistiški prisodniki bolj lirična mesta. Oba umetnika sta se izrazno in barvno-glasovno dobro prilagodila resnemu značaju skladbe, saj sta najboljša koncertna in spetelno oratorij-ska pevca, kar jih imamo.

Marijan Lipovšek

Krstna izvedba velike domače skladbe je napolnila veliko unijsko dvorano. V prvi vrsti so sedeli dostojanstveniki, na čelu jim Visoki Komisar Eksc. Grazioli z gospo in poveljnik XI. armadnega zbora Eksc. general Gamba. Občinstvo je z očitno zbranostjo poslušalo delo, ki se je s svojo vsebino in močnimi reinglozmimi poudarki skladno prilagajalo razpoloženju velikega tedna. Po prvem delu kantate je bil ravnatelj Polić s sodelavci živahno aklamiran, ob koncu pa so ovačice občinstva veljale zlasti prisotnemu skladatelju prof. Matiji Tomcu. Dirigent skladatelj in oboje solistov so prejeli sopleke. Koncert se je zaključil nekaj minut po 21. uri.

Kronika

* Dan Italijanov v svetu bodo letos obhajali dne 9. maja z geslom »Italija in Afrika«.

* Prvo predvajanje filma »Ljudje v zrak«. V rimskem kinematografu »Barberinje« je bila te dni prva predstava novega filma »Ljudje v zrak«. Navoz je bil poleg številnega občinstva tudi minister za ljudsko kulturo, dalje minister za kolonije, državni podtajnik za letalstvo ter mnogo »višjih« častnikov Oborožene sile. Občinstvo je film sprejelo s toplimi simpatijami.

* Otvoritev razstave v rimski galeriji. V rimski galeriji so otvorili te dni 65. razstavo likovne umetnosti. Razstavljeni so dela slikarjev Costalla, Gigotija, Pizzanellija, Ciarruccia ter Borgia Pisanja ter kipi Defelceja in Schiliroja.

* Starši obhajajo zlato, hči pa srebrno poroko. Zakonca Pietro in Rosana Corino iz Castelletta pri Valenzi sta obhajala te dni zlato poroko v rodbinskem krogu, ki šteje osem sinov, 15 vnukov ter ogromno pravnikov. Na isti dan je obhajala srebrno poroko hči zlatoporočencev Eliza.

* 2015 poročni posojil v januarju. Iz Rima poročajo, da je bilo v mesecu januarju podeljenih italijanskim novoporočencem 2015 poročnih posojil v znesku 3 milijone 57.000 lir.

* Javna dela v Dalmaciji. Takoj po zasledbi Dalmacije je italijanska vlada dala pobudo za zgraditev nekaterih javnih del. Do 15. februarja letošnjega leta je bilo zanje izdanih 90,8 milijonov lir. Med največja dela, ki so še končana, spada dovršitev pomola v Sebenicu, voľovod v Zari, Cattaru in Trau ter obrežna cesta iz Zare do Spalata. V Spalatu je bila poleg tega zgrajena tudi velika bolnišnica.

* Nevarna vožnja s čolnom. Neka gosposidna iz Milana se je te dni podala s svojim zaročencem na izlet s čolnom v okolici kolonije Lindaria. Ker niti ženin niti nevesta nista bila večja veslarja, se je čoln preuključil ter bil oba utonila, da jima nista prišla na pomoč dva v bližini se mučeca ribiča.

* Pomilostitev po 49 letih. Po 49 letih življenja v ječi je bil pomiloščen zaradi lepega vedenja in delovnega življenja Lucio Pivetti, rojen leta 1871. v San Prosperu pri Modeni. Zerad umora in ropa je bil obsojen dne 13. decembra 1894 na doživotno ječo. Ko je prišel po 49 letih iz zapora, se ni mogel naučiti pridobitve moderne dobe: elektriki, cestni železnici, avtomobilom in ženskam, ki se vozijo s kolesi.

* Smrt najstarejšega kolesarja. V bolnišnici v Utrechtu je umrl 94letni Vanderbeld, ki se je nedavno poškodoval na vožnji z biciklom. Pokojnik je bil eden najbolj znanih kolesarjev ter med prvimi, ki si je nabavil bicikel. Ko se je moč začel voziti po ulicah z dvokolesom, so listi zagnali velik krik, da je nastala nevarnost za pešce. Vanderbeld pa se ni dal motiti in je ostal zvest svojemu kolesu do smrti.

* Izgubljen testament. Iz Verone poročajo, da je obiskal 85-letno go. Critelli, ki je vse svoje življenje trdo delala, predstavnik davčne oblasti ter zahteval od nje milijon lir. Starka je debelo gledala.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 24. APRILA 1943-XXI

7.30: Simfonična glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Klasični orkester. 13.30: Zbrane pesmi izvajajo orkester pod vodstvom dirigenta Kramerja. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Operna glasba na ploščah. 14.25: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 15.00: Poročila v italijanski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.10: Pet minut gospe X. 17.15: Koncert sopranistke Pavle Lovsetove. 17.45: Pisana glasba. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Devet Beethovnovih simfonij. Simfonijski št. 8, vodi dirigent Failoni. 20.50: Pisana glasba. 21.05: Predvajanje v slovenski. 21.15: Simfonični koncert vodi dirigent Argento. V odmoru: Zanimivosti v slovenski. 22.20: Koncert orkestra »Annonia« vodi dirigent Segurini. 22.45: Poročila v italijanski.

nič ovirati, da bi ne postala nekoč, kakor vsi tudi plemenski izrazi, žalo gra človeštva.

Na razvoj d'Annunzieve dramske tvornosti je močno vplivalo pesnikovo potovanje po Grčiji. Na helenskih tleh, pod čistim atiškim nebom je vzplamtel tudi v tem poetu tisti čudoviti ogenj, ki je prižgal v tolikih dušah sen o grški antiki lepoti. Brez te močne doživljajske izpodbude bi se pesnik takega kova, kakor je bil d'Annunzio, težko navdušil za tiste vrste tragedijo, ki nastaja — kakor je po Nietzscheju nastala grška žalo gra — iz duha muzike, iz tragičnega zborov, iz dionizijske življenjske volje. Zakaj tudi d'Annunzieva tragedija, ta sočni sad novega »teatro di poesia«, ki se je začel uprati meščanski komediji, obvladujoči tedanje italijansko gledališče, je nastajala iz nekakega muzikalnega doživljanja sveta in je rasla od tod v plastične, monumentalne podobe. D'Annunzio je sploh hotel, da naj bi se tragedija začela s simfonijo, v kateri bi bili glasbeno naznačeni bistveni motivi poznejšega dramskega dogajanja. Tudi njemu in prav kakor Nietzscheju, je raslo tragično iz konfliktov schopenhaueriansko pojmovane volje z naravo, z okoljem, z družbenimi normami.

* »Jorijeva hči« je izrazita spojitev antičnega vzora žalo gre in sodobnega, romantičnega in celo »dekadentnega« življenjskega čustva ter z njim združenega kulta sile in lepote. Zasnova te dramske poezije, ni potekla iz resničnosti, kakor katere koli realistična drama, marveč iz sanje, tiste vizionarne pesniške sanje, ki je mati vseh umetnostnih stvaritev. Ne te in ne drugih d'Annunzijeveh dramskih stvaritev ni mogoče doumeti in do kraja občutiti, če jih ne postavimo v ostro nasprotje z meščansko dramo realistično-psihološkega značaja in če ne pretehtamo v vsej teži žlahtnega elementa poezije, ki preveča delo v njegovi strukturi tja do rahlih vna-

od kod ta zahteva ter je davčnemu luterjevalcu pojasnila, da se je najbrže zmotil v osebi. Šele pozneje je prišlo na dan, čemu se je moč z davkarje oglašil pri star. ki. Critelli jeva je v svojih mladih letih služila pri nekem bankirju v Napoliju, ki ji je zapustil vse svoje »metje. Bankir je umrl že l. 1907., njegov testament pa se je izgubil in so ga šele zdaj našli ter je izvedela za njegovo vsebino davkarja prej nego dediča.

* Plemenita oporoka. Nedavno je umrl v Firenzi skvadrist Siro Chileri. V svoji oporoki se je spomnil tudi delavcev in delavk, zaposlenih v njegovem podjetju. Zdal je pokojnikov sin Franc izročil po očetovi volji vsakemu delavcu podjetja po 500 lir, vsaki delavki pa po 250 lir.

* Med iztepanjem preprog je padla s terase. V Milano, via Garibaldi 35 se je primerila te dni huda nesreča. 25letna Magdalena Contini je iztepla preproge, pri tem pa je padla s terase ter je dobila pri padcu hude notranje poškodbe, da so jo morali odpeljati v bolnišnico.

IZ LJUBLJANE

u— Nov grob. Med nebeske krilatce se je preselil, ko je komaj dobro zagledal luč sveta Petreček Andrej. Hudo prizadetim staršem izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Ali je že konec dežja? Sprito suhega lanskega vremena in letošnje pomladi bi že skoro pozabili na pomladna deževja, ki smo jih bili vsako leto do grla siti. Zdi se nam, kakor da smo prestavljeni v drugo podnebno območje. Navajeni na star red vselej mislimo, kadar se pooblači, da nas bo močilo teden dni ali še celo deli. Toda letos to ne velja več. Eden, dva dni kvečjemu, drži pusto oblačno vreme, potem pa že spet sonce začne preganjati oblake. Tudi zdaj je bilo tako. V četrtek zgodaj popoldne se je še ponujal dež, zvečer pa se je začelo jasiti in v petek navsezgodaj je že sijalo sonce. Dopoldne se je začelo spet oblačiti, toda nič kaj ne kaže, da za delj časa. Najvišja temperatura v četrtek je znašala 15,2° C, v petek jutraj pa je kazalo živo srebro 8,4° C. Danes praznujemo god sv. Jurja. O njem je zlasti med kmečkimi ljudstvom razširjenih polno rekov. Med drugimi tudi naslednji: Ako je na Jurjevo lepo vreme, bo dosti vina; Če pred sv. Jurjem sadje cveti, mimo cajne leti; Če se o svetem Jurju krokar lahko v žitu skrije, mlatič v jeseni mnogo cepcev razbije. O svetem Jurju visoko žito — leto plodovito; Svetega Jurja moča in svetega Petra suša, to da kruha.

u— Občinstvo opozarjamo, da si bo lahko ogledalo najnovejšo akvarje prof. Ivana Kosa, ki so postavljeni na ogled v izložbah umetnostnega salona g. A. Kosa v prehodu nebotični, tudi čez velikončne praznike. Razstava bo kmalu zaključena.

u— Miloš Bršnik je nov slovenski tenor. ki stopa v naše koncertno življenje s svojim prvim koncertom, ki ga bo prigrpil v petek 30. t. m. ob 7. zvečer v veliki filharmonični dvorani. Miloš Bršnik je domačin, doma iz Mozirja, glasbene študije je dovršil leta 1935. z diplomom na našem Državnem konservatoriju kot gojenec prof. g. Föderbergove. Nato je študiral nekaj časa pri g. Dolencu in dve leti v Milanu pri znamenitem pedagogu prof. Ghidottiju. Za časa svojega bivanja v Milanu je obiskal tudi Gligijev tečaj za solopce, ki ga je priredil milanski konservatorij. Spored Bršnikovega koncerta bomo pričeli jutri. Predprodaja se bo začela danes v Knjižarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah.

u— Kolektivna razstava del akad. slikarja Riharda Debenjaka v zgornjih prostorih Obersnelove galerije dokazuje, da je mlad; umetnik mojster kompozicije, odličan krajinar in hitro se razvijajoč portretist. Na ogled je postavil 58 olj, grafik in risb. Razstava bo odprta do 2. maja, razen na velikončno nedeljo. Ogleda ne b. smeli nihče zamuditi.

● CVETJE, VENC, ARANŽMAJI —
● ROŽA — CVETLIČARNA

u— Koncert novega Komornega tria: flauta, viola, kitara, ki bo v torek, dne 27. t. m. v mali filharmonični dvorani, nam prinaša najprej skladbo italijanskega mojstra Franca Molina, njegov Trio op. 45. Molino je bil mojster na kitari, istočasno pa gledališki kapelnik v Torinu, nekaj ča-

sa je deloval tudi v Nemčiji. Poleg izvrstne sole za kitaro je napisal kakih 40 skladb za ta instrument, med njimi sonete, variacije duete in komorno glasbo, ki so izšli v nemški založbi Breitkopf und Härtel. Molinov Trio za flauto, viola in kitaro op. 45 je med najpriljubnejšimi deli za ta sestav in sploh spada med najboljše komorna dela. V torek ga bodo izvajali: gg.: Slavko Korošec, Karel Jeraj in Stanko Prek. Začetek koncerta ob 7. uri zvečer. Preprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

u— Tarzan, kralj džungle v novi izdaji je pravkar izšel v Knjižarni Tiskovne z. druge, Selenburgova ulica.

u— Vsem tovarišem, ki so diplomirali lanske jesen na oddelku VPS filozofske fakultete kr. Univerze v Ljubljani. Po nalogu dekanata filozofske fakultete sporočam vsem tovarišem, ki so diplomirali lanske jesen na VPS, oddelku filozofske fakultete v Ljubljani, da so sedaj diplome v tisku ter da bo stala tiskovina predvidoma za vsakogar po 20 lir, kateri znesek naj mi blagovoli vsako nakazati osebno ali po pošti do 1. maja. Dipl. takso bo plačal vsakdo, ko bo dvignil diplomu na dekanatu. — Bratko Rudolf, Ljubljana VII, Ulica sv. Marka 22.

u— Rdeči križ poroča: V pisarni I. R. K. a. s. Ljubljana, Via Ariella Rea (Gospodstva) 2/II, se naj med uradnimi urami zglase osebe, ki so poslane pakete naslednjim: Kasi Adolf, Zupančič, Svajgar Franc, Peterle Alojz, Persin Gabrijel, Zalar Matic, Arko Anton, Spreicer Ana, Staruš Ivan, Čop Franjo.

u— Prebivalstvo in lastnik mlekarne. Mestni preskrbovalni urad obvešča vse lastnike mlekarne, da morajo biti po nalogu Prehranjevalnega zavoda Visokega komisarja na velikončno nedeljo odprte ljubljanske mlekarne od 10. do 12. ure dopoldne. Edino mlekarne Doberlet, Jemnikar, Vidmar, Potokar in Koplenik bodo odprte od 13. do 14. ure. Vsi potrošniki in upravičenci naj zato gredo po mleko samo ob navedenih urah, sicer jim bo obroko mleka zapadel.

u— Za Veliko noč darujte otrokom knjige, ki jih dobite v bogati izbiri v Knjižarni Tiskovne z. druge v Selenburgovi ul. 3. Opozorjamo zlasti na velik izbor slovenskih slikanic, ki jih izdaja Knjižarna Tiskovne z. druge v Selenburgovi ul. 3. Opozorjamo zlasti na velik izbor slovenskih slikanic, ki jih izdaja Knjižarna Tiskovne z. druge v Selenburgovi ul. 3. Opozorjamo zlasti na velik izbor slovenskih slikanic, ki jih izdaja Knjižarna Tiskovne z. druge v Selenburgovi ul. 3.

u— Družstvo »Dom slepih« v Ljubljani so darovali v počastitev spomina pokojnega gospoda gradbenega direktorja v pokojni inž. Antona Kljnarja njegovi nekdanji uradni sodelavci lir 500. Najlepša hvala.

u— Za Veliko noč so najprimernejša darila: lepo nalivno pero, žizkovi tečaj na gramofonskih ploščah, elegantna harmonika, gramofon s ploščami, hladilna omara za živila itd. Ni vam treba izgubljati časa z iskanjem teh stvari, ker je trvdika »Everest« z vsem tem še najbolje založena ter vam nudi veliko izbiro po zmernih cenah: Vabimo Vas na neobvezen ogled, dokler je lepa zaloga, ker je nakup najboljši tam, kjer je velika izbira! Everest, Prešernova ulica 44.

u— V četrtek popoldne in v petek dopoldne je bilo na glavni živahno popraževanje za prašičke, tako da so bili v petek do 10. vsi prodani.

Z Gorenjskega

Zasedanje ženskih voditeljic v Radovljici. Ženske okrožno vodstvo ter vse ženske krajevne voditeljice iz radovljanskega okrožja so se nedavno zbrale na zasedanje v okrožni hiši v Radovljici. Govorila sta ženska voditeljica Greta Mitterwallnerjeva in okrožni vodja dr. Hochsteiner.

V krajskem okrožju so od 1. januarja lani žene napravile 6000 novih oblek, na 1000 pa so jih popravile. V nad 10.000 delovnih urah v ženski pomoči in skoraj 8000 delovnih urah v gospodinski pomoči so izvršile drugo delo. Napravile so 4500 parov copat in 8000 ovratnih rut, napolnile 3300 l. polog tega za zbrle mnogo vkuhanega sadja, perutnine, jajc in cigaret.

Oddaja avtomobilskih baterij in akumulacij. Gorenjski tehnik objavlja razglas, po katerem mora vsak lastnik v ustavljen položaj stavljenega motornega vozila, oziroma posetnik motorne baterije svojo baterijo, oziroma akumulator dati na razpolago vojaštvu. Baterije, oziroma akumulacije je treba oddati do 25. t. m. Baterije

ki nas spominjajo davnih obredij primitivnih plemen. Nje značilnost so zbori (sodnikov, žanjcev, žalovalk), ki so tudi v tej sodobni žalo gre bodisi nosilci in izraževalci sodbe rodovnega ali v škeza kolektiva, bodisi — kakor zbor žalovalk — organ obrednega občaja. Človek in narava, življenjski nagoni in magične sile, volja in moč, vse to in še drugo se medsebojno izprepleta v tej močni pesniški viziji, ki obseva realno življenje z magično lučjo skrivnosti in Lepote. Tragedijo pa more iz polnega uživanja samo gledalec, ki je pred gledališkim pragom strel raz se braham vsakdanjih poti in navadnih življenjskih pogledov ter odprl srce in duha občutju tajinstvenosti človeškega življenja in posvečujoči sili poezije.

Pesnik Alojzij Gradnik je zastavil za prevod d'Annunzijevega mojstrovine svojo veliko »zkušnost« v prevajanju iz Dantevega jezika. Ni lahko sloveniti stihov pesnika, ki je mojster v ustvarjanju melodičnega verza, v rabi bogatih in svojevrsnih metafor, v izražanju antičnih predstav in alegoričnih čustev, ki se toklikrat odmikajo preozkemu in nejasnemu obsegu konvencionalnih besed in silijo pesnika k rabi nenavadnega, zdaj arhaičnega, zdaj na lastno pest skovanega ali vsaj po svoje uporabljenega besedja. Uvažujoč različne stilne poudarke posameznih mest (narodni občaji, obredja, žalovalni zbori itd.), je moral prevajalec iskati slovenski ustrežajoči oblik in jih je večidel srečno našel. Dramatični lirizem, ki ga je polno d'Annunzievo delo in katerega je skušal pisec kar moč obektivizirati (za razliko od lirike, kjer je lirizem prvenstveno subjektiven), nima v slovenskem slovstvu toliko tradicionalnih vzorcev, kakor drugod in ga za to tem težje obvladuje i prevajalec i igralce.

Po pravici smemo s posebnim zanimanjem pričakovati v koliki meri bo bližajoča se slovenska premiera približala d'An-

Vedrete
Vittorio Emanuele III ad una cerimonia militare — Fotografie a colori e riproduzioni fotografiche della guerra — La Valetta senza flotta — La battaglia estenuante sul mari — Churchill e Roosevelt a Casablanca — Manuela Del Rio, la celebre danzatrice — Cabaret notturno per soldati e molte altre interessanti documentazioni.

Leggerete
La storia di una rivoluzione troncata — Resoconto di una lotta senza esempio del Gruppo »Tiroles« — Qualche cosa di interessante sul pane di guerra. Sulla prima pellicola a colori eseguita con trucco — »L'Europa« non più grande della Svizzera? Risposta ad una domanda che non è affatto ingenua come sembra e molti altri interessanti articoli.

Provvedetevi ancora oggi dell'ultima edizione della grande rivista illustrata europea.

Signal
In vendita ovunque a L. 3.—
Su richiesta otterrete un numero di saggio scrivendo a:
Di Conno
Milano, Via Settala 19

bodo prevzete proti plačilu kot last vojaštva.

Novi grobovi. Na vzhodni fronti sta padla 22 letni letalski nadlesnik Fridrik Lukadelj in 22 letni nadlesnik v gorskem topniškem polku Franc Hofme ster.

Mladinsko pravo razširjeno tudi na zasedene pokrajine. V uradnem listu šefa civilne uprave z dne 13. aprila je bila objavljena odredba o uvedbi predpisov na področju mladinskega prava tudi na zasedenem ozemlju Korške in Gorenjske. Odredba je stopila v veljavo 20. aprila.

V Kranj pride za veliko noč gostov 13-članska godba. Izvajali bodo pester spored priljubljenih melodij. Godbeniki iz Nerotha imajo zlati trak Ostmarke.

Nov čas odpiranja in zapiranja trgovin. Kranjski župan Mörth je v gorenjskem tedniku objavil, da je po odredbi železn, svetnika za krajsko okrožje poslovni čas za trgovine določen od 8. jutraj do 12.30 in od 15. do 19. ure. Odredba velja do 15. septembra.

Nov kino na Jesenicah. Okrožni vodja je na Jesenicah otvoril nov kino, ki se nahaja v enem najlepših poslopj na Gorenjskem. Za otvoritev so predvajali film »Staro srce je postalo spet mlado«.

Solvstvo v krajskem okrožju. Po podatkih »Karawanken Bote« je v krajskem okrožju zdaj 61 sol in sicer 3 meščanske in 58 ljudskih. Da so bila solska poslopja primerno urejena, je bilo izdanih 100.000 mark, za opremo pa nadaljnjih 207.070 mark. V Kranju škofji Lok in nekaterih drugih krajih so bili pri solah zgrajeni sportni prostori.

Cene mladih prašičkov in svinjam so z razglasom šefa civilne uprave za Koroško in Gorenjsko določene takole: za prašičke do 20 kg žive teže 3 marke za kg, za prašičke do 30 kg žive teže 2,70 marke za kg. Za mlade svinje do 40 kg žive teže 2,30 marke za kg, za mlade svinje do 50 kg žive teže pa 2 marke za kg.

Obratna nezgoda. Pred dnevi se je pripetila na žagi v Komendi huda nesreča. 20-letni hlapec Julij Urankar je nakladal žaganje medtem, ko je žaga obratovala. Hlapec se je preveč približal nezavarovani transmisiji, ki ga je zgrabila in večkrat vrgla po zraku. Nesrečnega fanta so s pomljenimi rokami in nogami pripeljali v bolnišnico na Golniku.

nunzijevo žalo gre našemu občinstvu in mu dala občutiti v Prešernovega jeziku skriti vonj te dramatične pesnitve o plemenski duši gorcev v Abruzzih.

Slikar Ivan Kos

V salonu A. Kos razstavlja slikar Ivan Kos 18 akvarelov, portretov, krajini in tihožitja. Znano je, da pri nas akvarel še nima one cene in veljave kakor drugod, kjer se je akvarelna tehnika enako močno razvila kakor oljno slikarstvo. Kdor ima količjak razvit čut za umetnost, temu ne more biti ni akvarel niti grafika manj vreden material. Vendar pa izginjajo pred sodki take vrste polagoma tudi pri nas, odkar se je občinstvo bliže seznanilo z akvarelnimi deli M. Sternena, I. Vavpotiča, M. Gasparija, F. Zupana, A. Sirka in B. Vavpotiča, da omenimo nekaj izrazitejših mojstrov slovenskega akvarelnega slikarstva.

Ivan Kos, ki je preje deloval v Mariboru, se je udeleževal ljubljanskih razstav ob različnih prilikah, a v manjšem obsegu. Zato bi ga morali v Ljubljani bliže spoznati tudi kot slikarja oljnih del in kot grafika, da bi dobili popolnejšo sliko o celotnem značaju umetnikovega dela. Kosova subtilna in tankočutna umetnost je polna lirčne vsebine, resnobne, skoraj melanholične trpke narave, predvsem izraz duhovnih odnosov upodobljenih snovi. Te osnovne poteze se izražajo bolj ali manj enako v olju, akvarelu in grafiki. Morda učinkujejo tudi Kosovi akvareli prav zato mnoge težje in tu pa tam na videz manj akvarelni kakor običajno prisojamo tej veselo razgibani in lahki vrsti slikarstva. Kosu ni toliko do bežnih vtisov zunanjih svetlobnih impresij, kolikor bolj do končne izgradnje motiva, ki ga razvija in spopolnjuje s formalnimi sredstvi višjeredne kompozicionalne preobrazbe, s tedenco moderne barvne dekorativnosti, s ploskovno povezanostjo grafičnega lineamenta in podobno.

Videli boste
Viktorja Emanuela III. pri vojaški proslavi — Barvaste fotografije in fotografske posnetke vojne — La Valetta brez mornarice — Deprimirujočo vojno na morju — Churchill in Roosevelt v Casablanci — Manuela del Rio, slavno plesalko — Nočno zabavišče za vojake in mnogo drugih zanimivih dejstev.

Italij boste
Zgodovino o preprečni revoluciji — Poročilo o breprimerni borbi edinice »Tiroles« — Nekaj zanimivega o vojnem kruhu — O prvem barvastem filmu izdelanem z montažo — Ali ni »Evropa« večja od švice? Odgovor na to vprašanje nikakor ni tako preprosto, kot izgleda, in mnogo drugih zanimivih člankov.

Preskrbite si še danes naslednjo izdajo velike ilustrirane evropske revije.

Naprodaj povsod za 3.— lire.

Na zahtevo boste prejeli poskusno številko, če pišete na naslov:
Di Conno
Milano, Via Settala 19

Spodnja Štajerska

Odlikovan rudar. Na obratnem apelu v Pirsenbergu pri Brezicah je gauleiter izročil najuspešnejšemu rudarju v lanskem letu Martinu Hodetu rudarsko obleko. Ob tej priliki je vodja delovno-političnega urada za breziško okrožje pogl. pregled o delu in dolžnostih nemških rudarjev v četrtem letu vojne.

Novi grobovi. V njegovem stanovanju na Pobrežju so našli 77letnega občinskega svetca Franca Lednika mrtvega. V Mariboru sta umrla 45letna gospodinja Jožefina Toplakova in sinček barvarja Anton Korošec. V Celju sta preminila 72letni občinski upokojenec Anton Golob in 84letni hišni posestnik in sodni sluga v pokojni Matija Špeglič. V Vuzenici se je smrtno ponesrečil v torek inž. Franc Kollmann. — Na vzhodni fronti je padel 31letni planinski lovec Ivan Jureš iz Ljutomerja, na afriškem bojišču pa je bil ranjen in je zdaj ranam podlegel planinski lovec Egon Mcklenšek iz Maribora.

Kulturno udejstvovanje mladine. Dne 18. t. m. je bila v Mariboru prva seja kulturnega krožka za mariborsko okoliško področje. Zbrane je višji zastavni vodja Ernst Schweitzer opozoril na pevska, godbena, lutkovna in diletantska gledališka udejstvovanja, ki bodo 8. in 9. maja v Slovenski Bistrici. Dr. Fritz Endres pa je podeljal udeležence v literarni svet.

Mariborski jadralni rekord. Mariborski dnevnik poroča, da je jadralec Bernardus Livius nedavno dosegel nov jadralni rekord. Obdržal se je v zraku 3 ure in 10 minut in dosegel višino 1600 m. Spodnještajerski jadralci so po poročilu »Marburger Zeitung« lahko ponosni na ta uspeh.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 24. aprila: Zaprti.
Nedelja, 25. aprila, ob 15: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 Lir navzdol.
— Ob 18.30: Prava ljubezen. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

OPERA

Sobota, 24. aprila: Zaprti.
Nedelja, 25. aprila, ob 18: Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Iskreno občuteni v duševnih značilnostih, statično umirjeni in v tipu poenostavljeni se predstavljajo portreti »Moja žena«, »Brat Franček«, »Profesor J. P.« in »Deklica«. Kosova ekspresivna in svojevrsna ubranost izraza je najbolj vidna v oblikovanju portreta, ki je tudi v akvarelu dokaz umetnikove kompozicijske zmogljivosti v združevanju barve in linije. Med krajskimi slikami so akvarelno najbolj sočne in nežne »Ob vodi«, polna fine prozornosti, globine in svetlobe. »Pokrajina s potokom« in »Vas v jeseni. Kakor v pokrajini tako so oblike predmeta tudi v cvetličnem tihožitju čiste in jasne, vendar je pa pomešano toliko rahločutne elegičnosti in poezije v vonjem slikarjevih skromnih in delikatih cvetlic »Anemone«, »Gladijole«, »Mak«, »Cvetlice«.

Kosova intima in notranje doživeta zamisljenost preveča slikarjevo občutje s iskreno ljubeznijo do nežnih in v tišini spoetih lepot poenostavljene narave. Odkrivanje in oblikovanje takih strani življenja je bila in ostane Kosova umetniška posebnost v celoti njegovega slikarskega dela, ki zasluži, da opozorimo nanj javnost tudi ob tej priliki.

ZAPISKI

Češko ljudsko gledališče so nedavno otvorili v Brnu in sicer pod pokroviteljstvom organizacije »Radost in delo« (po vzoru nemške »Kraft durch Freude«). Gledališče je začelo izvajati obsežen program z dramskimi in opernimi deli domačih in tujih avtorjev. Namenjeno je predvsem mladstvu. Prvi predstavi so prisostvovali tudi predstavitelji nemških oblasti.

Nova madžarska izdaja Manzoničevega romana. Na Madžarskem so izšli Manzoničevi »Zarocenci« v novem prevodu znane madžarske latinista Revaya. Manzoničevi »Zarocenci« so bili že večkrat prevedeni in madžarsko, kar prča o tem, da se je knjiga zelo priljubila.

Pokolj v stepi

Nemški vojni poročevalec Franz Münich piše z vzhodnega bojišča: Boljševizem, ki so ga Nemci in njegovi zavezniki označili za svetovno nevarnost, je nedavno na področju Vjazine doprinesel nov dokaz o svoji neskončni brutalnosti in nenasitni želji po krvi.

V teku načrtne izpraznitve posameznih odsekov na srednjem delu vzhodnega bojišča je bilo tudi prebivalstvo mest in vasi razdeljeno na razne kraje v zaledju in uporabljeno pri novih delih. Večina prebivalstva je bila skozi več mesecev zaposlena v novih obratih, v boljšnicah, pri železnici, v delavnicah, pri cestnih delih, pri gozdnih delih, pri vojaških kuhinjah in drugod. Povsod, kjer je bilo treba delati, so Nemci poskrbeli, da so delavci in ljudje dobili plačilo in hrano. Ti ljudje niso imeli nič drugega kot to, da bi se vrnil pod varstvo boljševikov. Zaradi tega so se prostovoljno umaknili z nemško vojsko, ko je ta menjala svoj stan.

Med umikom, ki se je izvršil povsod v najljepšem redu, je bilo poskrbljeno za te civiliste v pogledu prehrane in prenočišč. Na zablatenih in zasneženih cestah so se opazovalci povsod nudili slike civilnega prebivalstva, ki je korakalo med oddelki nemške vojske s svojimi konji, kravami, ovcami in kozami. Moške in žene z napol odraslimi otroki so sedeli na težko obloženih tovornih vozih ter so pomagali pri kidanju sveže zapadlega snega na cestah. V gozdovih so podirali dreve za kurjavo, čeplili pa so tudi ob kotlih poljskih kuhinj, kjer so čakali na toplo hrano. Vojaštvo, vrhovno poveljstvo in orožništvo je skrbelo, da niso begunci ostali brez pomoči. Toda vseh prebivalcev seveda ni bilo mogoče vzeti s seboj. Nesečne ženske in mali otročki ter bolniki so morali ostati doma, ker z njimi ni bilo mogoče obremeniti.

njevati umika. Takšno prebivalstvo je ostalo v skupnih bivališčih, v Vjazmi n. pr. v domači bolnišnici in v nekem ločenem okraju.

Nekaj dni po odhodu nemške vojske so sovjeti vkorakali v mesta in vasi, kjer so bili uničeni vsi vojaški in obrambni objekti. Preostalemu prebivalstvu so boljševiki pripravili strašno usodo. Ljudi, ki se skoraj niso mogli premikati, so nagajali in bivališč, jih mučili ter zasliševali. Hoteli so vedeti podatke o premikih nemške vojske, s katerimi jim pa zaostali seveda niso mogli postreči. Moške, čeprav niso prej imeli nikoli orožja v rokah, so pridružili delovnim oddelkom, kjer so večinoma zaradi mraza in naporov na zasneženih cestah umrli. Da so na ta način zaposlili vse za orožje nesposobne moške, o tem priča dokazila, ki so našli pri padlih v nemških bojnih vrstah. V napadih so boljševiki te ljudi vedno tirali naprej.

V nekem odseku so opazovale nemške predstraže v bližini premikalne bojne črte. Kako so boljševiki v svoji peklenski mržnji nagajali vpijoče ženske in plakajoče otroke proti miniranemu polju. Siromaki pa niso slutili, kakšna usoda jih čaka. Topo zroč okrog sebe so ti ljudje tapljali naprej proti nemški bojni črti. Čim pa so stopili na minsko polje so začele mine eksplodirati. Vpijete se je slišalo daleč naokoli. Seveda je minsko polje pomenilo pokopališče za nedolžne ljudi. Raztrgana telesa so se vrtinčila po zraku, za civilisti nastopajoča vojska pa je motrila to dramo in si ni nič storila iz tega. Pot je bila pač odprta. Zdalj je bilo lahko prodirati proti nemškim postojankam, kjer so bili boljševiki sprejeti kakor se spodobi. Reglajoče stroje so kosile napadajoče boljševike, da so no vrsti popadali v mehki sneg. Tako se je ta napad kmalu končal.

naši klopi imele kar tri gospodnje rdeče prste! Mamica se je obrnila v stran. Odgovorila mi ni nič.

Pozneje, ko sem doraščala, je večkrat omenila o tem. In povedala je tudi, da mi tedaj le zato ni odgovorila, ker jo je tako lomil smeh — ker sem se smatrala že za gospodnjo.

Uganke za mladino

1. Črn stražar v rovih podzemskih je gospodar.
2. Bedaček, jaz nisem krojaček. Res polno jaz iglic imam, a tebi nobene dam, drugače bi kužek me »ham«.
3. Po pečini plezam, z brado v travo drezam.
4. Pri Metki je zlata ptica v kletki.
5. Palček skakalec v gozdu živi, mu kapica zlata na glavi čepi.
6. Mravar nabada na črne trne urne murne, kobilice, miške in polže brez hiške.
7. Črni petoki iz dalje glad za sabo vlačijo, po vaseh beračijo...
8. Ptica kraljčica, to naša je...
9. V kletki zlati piška kolovratli.
10. V klinu se peljejo, snežec steljejo.

Rešitev uganke

1. Krt. — 2. Jež. — 3. Koza. — 4. Kanarček. — 5. Kraljček. — 6. Srakopel. — 7. Vrane. — 8. Siničica. — 9. Prepelica. — 10. Zerjavi.

Zanimivosti

Poslabšano zdravstveno stanje danškega kralja. Iz Kodaña javljajo, da se je bolezen danškega kralja Kristijana vnovič poslabšala. Kralj leži v postelji in je okrog njega stalno zbran zdravniški konzilij.

Prodava »Rigoletta« v Odesi. V opernem gledališču v Odesi je te dni italijanski dirigent Francesco Molinari-Fratelli dirigiral predstavo Verdijskega »Rigoletta«, nato pa je nastopil še na koncertnem odru, kjer je dirigiral simfonični koncert s sodelovanjem italijanskega violinista Cilaria.

Poseben poštni žig na letošnji Hitlerjev rojstni dan. Ob letnjem rojstnem dnevu nemškega kancelarja Hitlerja so uporabljali poštni uradi v Berlinu, na Dunaju, v Braunu in Nürnbergu poseben poštni žig z geslom: »Naš vodja zatira boljševizem.«

V nemških trgovinah in gozdovih se ne sme kaditi. V Berlinu je izdal policijski načelnik odredbo, ki določa posebno kazen za osebe, ki bi jih zasačili pri kajenju v trgovinah in gozdovih. Kadilec, ki bi zagrešil prekršek, bo v bodoče čezveta nakaznica za tobak.

Prebivalci berlinskega živalskega vrta. Iz Berlina poročajo, da šteje berlinski živalski vrt 2732 živali, skvarj pa obsega 6900 primerkov iz življenja v morju.

Deževje v Cartageni. Iz španske province Cartagene poročajo o hulem deževju, ki je povzročilo veliko škodo. Zaradi nalivov se je mnogo hiš zrušilo, viharno vreme pa še sedaj ovira reševalna dela.

Nova železna ruda v Turčiji. Preko Aten poročajo, da so v Turčiji odkrili dve novi ležišči železne rude. Ležišči se nahajata v bližini Divrika. Poleg tega so zasledili v okolici Vilajeta Hata'a sledove rude, iz katere pridobivajo krom.

Rumunski pridelek krompirja. V Bukarešti računajo, da bo vrgla letošnja krompirjeva letina v Rumuniji 70.000 železnih vagonov krompirja. To pomeni, da bo Rumunija letos pridelala 72% več krompirja kakor lanske leto.

Dvakrat več rize v Rumuniji. Rumunsko ministrstvo za poljedelstvo je izdal odlok, ki predvideva najmanj dvojen pridelek rize. Posebni odposlanci ministrstva bodo kmotom tovarniški pomen stooštotelega povziranja rizev letine.

Izumi zadnjih petih let. Iz Curiha poročajo, da je bilo od leta 1937 do leta 1942 na področju vsega sveta patentiranih 15 milijonov novih iznajb.

Racionalizacija mesa v Budimpešti. Budimpeštanski župan je izdal odlok, s katerim stoji dne 1. maja v veljavo racionalizacija mesa. Za prodajo mesa bodo veljale posebne nakaznice.

Usodno posledice srečanja s kitom. Iz Stockholma poročajo, da se je neki švedski kitolovec v Arktičnem morju srečal z ogromnim kitom. Kit je spal in se pozibal na valovih. Ladja je zavolila v žival s takšno silo, da se je v trenutku razbila in posadka kitolovca je z največjo težavo rešila lastna življenja.

Morilec Trockega obsojen. Jacques Mornard, ki je umoril Leva Trockega, je bil od mehiških oblasti z radi zločina obsojen na 20 let ječe.

Prve smrtne obsodbe v Sofiji zaradi črne boze. V petek so bile v Sofiji izvršene prve tri smrtne obsodbe zaradi spekulacij. Industrija Leon in Rafael Are ter trgovec Slavkov so bili zaradi navijanja črne milu obsojeni.

Pes je kradel jajca. Marija Angeli Vianelo v Benetkah ima kokoši, ki znesejo vsak dan precej jajc. V zadnjem času je ženska opazila, da se je število jajc znatno skrdilo. Najprej je osumila služkinjo, da ji kradla jajca, toda kmalu se je prepričala, da je njen sam krivčen. Nekega dne je namreč zasledila domačega psa, ki je vzel pravkar zneseno kurje jajce v gobec ter ga odnesel v posaj. Ko s pesjak preiskal, so res našli v njem nad 100 jajčnih lupin. S tem je bilo dokazano, da se je čuvar kokoši že dolgo gostil z jajci.

Hud potres v vzhodnem Afirju. Iz Tangerja poročajo, da so občutili v Oostanci na zemlji vzhodnega Afirja več močnih potresnih sunkov. V naselbinah Megian se je zrušilo več hiš ter se b'le ubite tri osebe. Poškodovanih je več javnih zgradb in tudi železniški promet je začasnó prekinjen.

WILKIE COLLINS.

Nezadosten dokaz

24

Detektivski roman

»Pa naj bo,« je dejal nejevoljno. »Izročim vam nam na milost in nemilost.«
»Lahko rečem le to, da se moram vrniti k predmetu, ki je vam tako mučen.«
»Nevedna ženska sem, toda v procesu mojega moža je neko mesto, s katerim se nikakor ne morem strinjati. Po mojem mnenju je bila obramba v zmoti.«

»V zmoti?«
»Ne dvomim o tem, da ga je prva žena zares prosila za arzen, ne dvomim, da ga je res uporabljala za nego polti, ne verjamem pa, da bi pomotoma vzela preveliko dozo, ki naj bi povzročila smrt.«

Tako naglo je postavil kozarec na mizo, da je pljusnilo vino na mizo. Njegove oči so se srečale z mojimi, a jih je takoj povelil.

»Kako torej mislite, da naj bi bila umrla?« je vprašal tako tiho, da sem ga jedva slišala.

»Nekdo jo je zastrupil,« sem odvrnila. Zganil se je na svojem vozičku, kakor da hoče skočiti na tla, a nepričakovano je omahnil nazaj.

»A ne moj mož,« sem naglo dodala. »Saj veste, da sem trdno prepričana o njegovi nedolžnosti.«

Zgrozil se je. Z rokami se je krčevito oprljal naslonjala. V tem kritičnem trenutku me je zapustil pogum.

»Ali ne uganete?« sem dejala. Nastala je tišina. Nenadoma je ves vztrepetal; predrami se je iz omtvetosti, oči so se mu znova čudno zasvetile. Ali je uganil mojo misel? Da, uganil jo je.

»Povejte mi po pravici, mislite neko žensko?«

»Prva črka njenega imena? Ali ni B.?«

»Da.«

»Beau?«

»Da.«

Dvignil je roke nad glavo in se nebrzdano zasmejal.

»Oh, dovolj časa sem živel! Našel sem človeka, ki vidi jasneje kakor jaz. Okrutna gospa Valerija! Čemu ste me tako dolgo mučili? Zakaj mi niste takoj razodeli vaše misli?«

»Torej tudi vi sumite gospo Beauelyjevo?«

»Sumim,« je ponovil zaničljivo. »Zame ni niti najmanjšega dvoma: gospa Beauelyjeva je zastrupila prvo Evstahijevo ženo.«

Dvajsetdrugo poglavje

OBTOŽBA ZOPER GOSPO BEAUELY

Vstala sem in gledala Miserrimusa Dexterja. Preveč sem bila razburjena, da bi mogla govoriti. Nisem pričakovala, da bo tako prepričan o tem. Dexter sploh ni dvomil!

»Sedite!« je mirno dejal Dexter. »Nikar se ne bojte. V tej sobi naju nihče ne more slišati.«

Sedla sem in se nekoliko zbrala.

»Niste nikomur povedali tega, kar ste pravkar dejali meni?« je vprašal.

»Nikomur.«

»Tudi advokatom ne?«

»Tudi ne. Ne obstoja noben zakonit dokaz zoper gospo Beauelyjevo. Na nič stvarnega se ne moremo sklicevati. Toda vi bi gotovo lahko našli kaj obremenilnega zanje, ako bi hoteli.«

Zasmejal se je moji misli.

»Poglejte! Kako naj bi mogel vršiti raziskovanja človek, privezan na voziček? Z druge strani pa je preveč znano moje sovrastvo do gospe Beauelyjeve. Ona je bila vedno oprezna pred menoj. Ne bi vam

mogel popisati vse njene prevejanosti. Povem vam, da sem jaz enkrat, hudčič dvakrat, gospa Beauelyjeva pa trikrat preveč. Ne, nikdar ne bo mogel noben možki odkriti njenega zločina, odkrila ga bo lahko le ženska, ki jo bo vedela zasledovati s potrpežljivostjo lačne tigrice, ne da bi vzbudila v nji sum.«

»Ženska, kakršna sem jaz!« sem ga prekinila. »Pripravljena sem.«

»Mislite zares?«

»Zamislite se v moj položaj, s trdnimi prepričanjem, ki ga imam o tej stvari... in videli boste.«

»Razumem. Toda povejte mi, kako ste mogli vi, ki ste tuja v tem kraju, priti na tako misel?«

Odgovorila sem mu, kolikor sem najbolje mogla, kako sem našla sumljive okoliščine, ko sem prebrala poročilo o procesu, zlasti bolničarkine izpovedi.

»Vi ste to opazili?« je vzkliknil Dexter.

»Občudovanja vredna ženska ste! Kaj je počela tistega jutra pred smrtjo gospe Macallanove, ko je odšla bolničarka k zakrku? Lahko vam povem po pravici: ni bila v svoji sobi.«

»Ni bila v svoji sobi,« sem ponovila. »Ste trdno prepričani o tem?«

»Trdno sem prepričan v resničnost svojih besed, kadar govorim o gospe Beauelyjevi. Nikdar ne pozabite tega. Zdalj pa me poslušajte. To je drama in jaz znam s posebno spretnostjo pripovedovati drame. Presodite sami. Datum: 20. oktobra zvečer. Prizorišče, hodnik, imenovan hodnik gostov v Gleninchu. V eni steni okna, ki gledajo na vrt; na drugi strani vrata štirih spalnic s kopalnici. Prvo sobo ob stopnišču ima gospa Beauelyjeva. Druga soba je prazna.

V tretji sobi je Miserrimus Dexter. Četrta soba je prazna. Ura je enajst zvečer.

Dexter je v svoji sobi, slečen. Vstopi Evstahij Macallan in pravi: »Dragi prijatelj, skušaj biti to noč miren in nikar ne prevažaj svojega vozička po hodniku, ker je bila gospa Beauelyjeva na kosilu v Edinburgu, pa je prišla ilino trudna nazaj; šla je naravnost v svojo sobo in je takoj ležala.«

Dexter ironično: »Kakšna je, kadar je tako utrujena? Se vedno tako lepa?«

Evstahij: »Ne vem, nisem je videl, šla je v svojo sobo, ne da bi s kom govorila.«

Dexter: »Ako ni z nikomur govorila, kako potem veš, da je trudna?«

Evstahij: »Našel sem tale listič na mizi v pritličju. Priporočam ti tišino. Lahko noč.«

Evstahij odide. Dexter gleda listič in bere naslednje vrstice:

»Ta trenutek sem prišla. Oprostite mi, da grem spat, ne da bi vam želela lahko noč. Do smrti sem utrujena. Helena.«

Dexter, ki je že po naravi nagnjen k sumničanju, sumi tudi gospe Beauelyjevo, vseeno, iz kakšnega razloga, in si zastavi vprašanje: »Ali bi utrujena ženska res napisala tak listek? Zdelo bi se ji manj naporno, enostavno potrkati na vrata salona, ko je šla mimo ter se glasno oprostiti. Ta zadeva mi ni jasna. Prebil bom noč na svojem vozičku.«

Dexter skuša izpolniti svoj sklep. Odpre vrata, nalahno potisne svoj voziček na hodnik, zaklene vrata dveh sosednjih sob in se vrne nato v svojo sobo.

Zdalj pravi samemu sebi, »ako slišim, da se odpirajo vrata na tej strani hiše, bom vedel, da je to gospa Beauelyjeva.«

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

195. Kako se imenuje očesno zdravilstvo s strokovnim izrazom?

196. Kako se imenuje delovno področje kakšnega škofa z domačim in tujim izrazom?

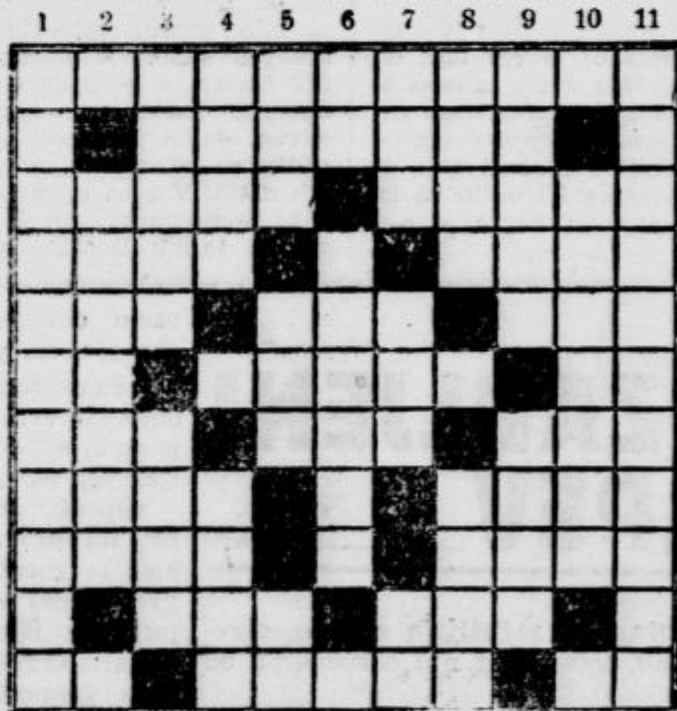
197. Kaj je »Afriška Niagara«?

198. Kdo je izrekel besede: »Ne hvali dneva pred večerom«?

199. S tremi dvojkami.

S tremi dvojkami (2, 2, 2) je sestavljeno tri število, in sicer tako, da daje prvo število vsoto 1/2, drugo število vsoto 1, tretje število pa vsoto 2.

200. Križanka.

Vodoravno: 1. razprava (tujka), 2. trd les, 3. duša v sveči: letopisi (tujka), 4. trdovratnost: država v Aziji, 5. poveličujoča pesem: strast: prijatelj (franc.), 6. nji: reka, ki se izliva v Riški zaliv: kratka: za »nižjo« stopnjo svetnika, 7. števniki: oče: tuje žensko ime, 8. vaba za past: gorovje v Nemčiji (fonetično), 9. ljudski izraz za debelulo (od zada naprej): konice, 10. nabirajo čebele: ženski glas, 11. predlog: oblika glagola lagati: znak za prvo.

Navpično: 1. ruski pisatelj, 2. priimek in začetnica imena slovenskega pisatelja, 3. pregled, očrt: prvi človek, 4. tuje žensko ime: brat ga je ubil, 5. paradiz: oblika pomožnega glagola: pritrdilnica, 6. redko drevo s trdim lesom brez samoglasnikov: neglobok, 7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

žensko ime; a, e, 8. pas (tujka); grič, 9. žensko ime; sorodnik, 10. moško ime, 11. prilikovanje.

Rešitev nalog 22. t. m.:

191. Roman »Don Kihot« je napisal španski pisatelj Miguel Cervantes de Saavedra (1547—1616).

192. Znameniti fizik Otto von Guericke je bil župan v svojem rojstnem mestu Magdeburgu.

193. Šahovska igra izvira iz Indije, svojo ime pa je prejela po naslovu »šah«, ki pomeni gospoda ali kralja, torej »kraljevska igra«.

194. Štirikrat 7 je 1. 7/0.7x7/0.7 je 100.

195. Kako se imenuje očesno zdravilstvo s strokovnim izrazom?

196. Kako se imenuje delovno področje kakšnega škofa z domačim in tujim izrazom?

197. Kaj je »Afriška Niagara«?

198. Kdo je izrekel besede: »Ne hvali dneva pred večerom«?

199. S tremi dvojkami.

S tremi dvojkami (2, 2, 2) je sestavljeno tri število, in sicer tako, da daje prvo število vsoto 1/2, drugo število vsoto 1, tretje število pa vsoto 2.

200. Križanka.

Vodoravno: 1. razprava (tujka), 2. trd les, 3. duša v sveči: letopisi (tujka), 4. trdovratnost: država v Aziji, 5. poveličujoča pesem: strast: prijatelj (franc.), 6. nji: reka, ki se izliva v Riški zaliv: kratka: za »nižjo« stopnjo svetnika, 7. števniki: oče: tuje žensko ime, 8. vaba za past: gorovje v Nemčiji (fonetično), 9. ljudski izraz za debelulo (od zada naprej): konice, 10. nabirajo čebele: ženski glas, 11. predlog: oblika glagola lagati: znak za prvo.

Navpično: 1. ruski pisatelj, 2. priimek in začetnica imena slovenskega pisatelja, 3. pregled, očrt: prvi človek, 4. tuje žensko ime: brat ga je ubil, 5. paradiz: oblika pomožnega glagola: pritrdilnica, 6. redko drevo s trdim lesom brez samoglasnikov: neglobok, 7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

7. družinski poglavar:

Manica:

Ko sem barvala pirhe

Velika noč in pirhi — to dvojce spada skupaj prav tako, kakor na primer nos ali oči k obrazu. Hej, to je bilo zgolenja med nami otročaji, ko je mamica izlila rdečo tekočino v lončeno posodo in pripravila kuhana jajca!

»Jej, mamica, ali jih bomo? Pirhe bomo barvali, jelite?«

»Bomo, bomo. Ampak, otroci, zdaj pa mir! Da si ne pordečite obleke! Le bolj v stran od mene!«

In mamica je vzela jajce, ga potopila v rdečilo — in pirh je bil gotov.

Ah, kakšna radost za nas, neugnane drobščanke!

Na neko veliko soboto — morda mi je bilo tedaj sedem let — sva bili z mamico sami doma. Mamica je pomivala posodo, katero sem ji jaz pomagala spravljal v kraj.

»No, ker si danes tako pridna, boš pa ti barvala pirhe. Samo pazi na obleko!«

In že je mamica postavila predme posodo z rdečilom in jajca. Jaz pa — v devetih nebesih! Takšno imenitno opravilo, to ni kar si bodi. Oj, s kakšnim veseljem in ponosom sem se lotila dela!

In to častno delo sem opravila kar dobro. Pirhi so rdeči kot rožni cvet. Tudi obleke si nisem nič onečedila. Le palček in kazalec sta ostala trdovratno rdeča. Niti milo, niti vročo vodo nista odpravila rdečica s prstov. Mamica me je potolažila, da bo to izginilo samo od sebe.

Drugi dan, to je na Veliko nedeljo, sem šla v cerkev in sedla v našo cerkveno klopi. Ko se je klop napolnila, sem opazila, da imata tudi moji sosedji, obe premožni gospodinjji, prav tako pordečene prste kot jaz. To me je navdalo z neizmernim ponosom. Na široko sem razprla roke po klopi. Naj sosedji vidita, da znam tudi jaz barvati pirhe!

Ko sem se vrnila iz cerkve, sem brž zaklicala mamici: »Mama, danes smo pa v Veliki petek!«

Bilo je na Veliki petek. Mojček razbija in kri

SPORT

Tekališča vabijo!

Poziv ljubljanski sportni mladini — Razpis novega tekmovanja v teku na 1000 m

Spet so ozeleneli travniki, spet se začela nova sezona za mladino, ki želi krepiti telo in duha v sportu na prostem. Mnogovrstno je lahko udeleževanje v sportu, toda izmed vseh panog, ki so znane pri nas ali na svetu sploh, gre prvo in najvažnejše mesto vendarle lahki atletiki ali kraljici sporta, kakor jo imenujemo nekoliko pesniško, ki bi jo moral gojiti razen svoje posebne stroke sleherni sportnik, pa naj bo samo igralec še tako nenaporne igre v sportu. Še bolj kakor za aktivne pristaje raznih sportnih panog pa je lahka atletika s svojimi raznimi koristnimi vajami za razvoj telesa edina prava podlaga za vsakega mladeniča ali deklet, ki se želi resno posvetiti sportu od prvih začetkov.

V svesti si tega je tudi prestavnik vrhovnega sportnega foruma pri nas, zaupnik CONI-a v Ljubljani letos, ko se spet budi življenje na naših sportnih terenih, posvetil svojo posebno skrb baš lahki atletiki, ki jo hoče obogatiti s čim številnejšim naraščanjem. Pri tem mu ne gre samo za to, da bi v teh mladih močeh dobili naslednike za nekdanje in vsako leto starejše slovenske rekordere in prvake, temveč prav tako tudi za to, da bi v atletskih vrstah imeli glavni vir dobrih mladih sportnikov, ki bi se pozneje posvetili kateri koli drugi posebni sportni panogi. V nizu številnih korakov za čim širše udomačenje te najlepše in najbolj zdrave sportne panoge je lahkoatletika zveza — gotovo na pobudo zaupnika CONI-a, ki je začasno tudi sam njen predsednik — izdala naslednji proglas, namenjen ljubljanski sportni mladini:

LJUBLJANSKI SPORTNI MLADINI!

Lahkoatletika zveza ima v programu več mladinskih tekmovanj. Pozivamo športno mladino Ljubljane, da goji lahko atletiko z verno, kajti ta sport je podlaga fizičnemu razvoju mladega telesa. Da mladino zainteresira za lahkoatletika tekmovanja, je zveza organizirala dve propagandni tekmovanji: eno moško in eno žensko z naslednjim sporedom:

- a) moška mladina:
teki na: 100 m, 300 m, 1000 m;
skoki: v višino, v dolžino;
meti: krogla (5 kg), kopje (600 gr);
dne: 23. maja
- b) ženska mladina:
teki na: 60 m, 100 m;
skoki: v dolžino, v višino;
meti: krogla (4 kg), kopja (600 gr);
dne: 30. maja.

Teh tekmovanj se lahko udeležijo tudi tisti, ki nimajo športne izkaznice; starost ni določena, pripravnost športnim klubom ni obvezna. Pogoj je le, da tekmovalec niso bili že prej vpisani v lahkoatletski zvezi. Podobenosti o vpisovanju, udeležbi na tekmovanjih in o nagradah bodo objavljene v časopisih.

Mladeniči in dekleta, ki žele gojiti lahko atletiko, naj se vpišejo v športna društva, ki jim bodo nudila športne učitelje in vo-

dje, orodje, opremo itd. V Ljubljani goje lahko atletiko naslednji sportni klubi:
Moški klubi: Ilirija, Hermes, Planina.
Ženski klubi: Hermes, Planina, Dop. tobarna tovarna.

V nadi, da bo mladina z veseljem podprala organizacijo mladinskih tekmovanj, želimo, da vstopi v vrste mladih lahkoatletov.

Obenem smo prejeli s prošnjo za objavo naslednjega razpisa za novo atletsko tekmovanje, ki bo v nedeljo 2. maja popoldne na stadionu v Šiški:

Izbirno tekmovanje za veliko nagrado na srednji progi

Lahkoatletika zveza v Ljubljani bo organizirala na pobudo »Gazzette dello Sport« in s sodelovanjem podrejenih klubov, pokrajinsko predtekmovanje za »Veliko nagrado za srednjo prog« (Gran Premio del Mezzofondo). Tekmovanje bo 2. maja na Hermesu ob 16.45. Dolžina proge je 1000 m. Zbirališče tekmovalec, razdelitev števil in poziv je ob 16. Prijave se sprejemajo do 30. aprila ob 18. pri lahkoatletski zvezi Bleiweisova 1a. Vpisnina je 1 Liro. Pri vpisnici mora tekmovalec izjaviti, za katero društvo, ustanovo, šolo, oddelek, Dopolavoro bo tekmoval. Oznaciti mora številko svoje sportne izkaznice.

Tekmovanja se lahko udeležijo atleti, vpisani v katero koli kategorijo lahkoatletске zveze v Ljubljani, kakor tudi atleti III. serije Fidala. Dostop je dovoljen tudi atletom, ki nimajo sportne izkaznice; v tem primeru si morajo preskrbeti provizorično izkaznico, ki jo bo izstavila lahkoatletika zveza v Ljubljani po vplačilu vpisnine 1 Liro. Po pozivu bodo razdeljene številke, za katere se mora položiti 3 Lire. Vplačana vsota bo povrnjena po končanem tekmovanju in predaji številke.

»Gazzetta dello Sport« določa naslednje nagrade: prvmu: darilo v vrednosti 50 Lir. drugemu: pozlačeno bronasto medaljo, tretjemu: posrebrjeno bronasto medaljo, četrtemu: bronasto medaljo, petemu: medaljo iz pozlačene brona 32 mm, šestemu: medaljo iz posrebrjene brona 32 mm, sedmemu, osmemu in devetemu: medaljo iz brona 32 mm. CONI je podelil pokali, ki ga bo dobilo društvo, ustanova, oddelek, šola ali Dopolavoro, ki bo imelo največje število plasiranih.

Za primere, ki niso v tem pravilniku predvideni, so odločilna pravila lahkoatletске zveze. Morebitne pritožbe je treba oddati vrhovnemu sodniku najmanj 15 minut po tekmovanju ter priložiti; takso 25 Lir, ki se vrne, če bo pritožbi ugodeno. Tekmovalci, ki se ne odzovejo poklicu, ne bodo pripuščeni k tekmovanju. Ob pozivu morajo tekmovalec pokazati sodniku izkaznico ali provizorično izkaznico Lahkoatletiske zveze ne odgovarja za poškodbe, ki bi jih mogli dobiti tekmovalci ali ostali pred, med ali po tekmovanju.

SLUŽBENE OBJAVE
iz urada CONI-a
IZ LAHKOATLETSEK ZVEZE

Objava št. 9. Ljubljana, 23. aprila.
Prevezem nagrad. Obveščamo prve tri plasirane atlete v teku čez dir in strn. ki je bil dne 18. t. m., da so nagrade došle in jih lahko dvignejo v tajništvo zveze, Bleiweisova c. 1/a, dnevno od 18.30 do 19.30.

Vročilo. Zveza želi vsem sportnim delavcem, atletom in sportnemu občinstvu zadovoljne velikonočne praznike.

— Zbor lahkoatletskih sodnikov (službeno). Naprošajo se vsi gg. sodniki, naj pošljejo svojo sliko in L 5 za sodniško izkaznico. Slike je treba poslati na naslov zbora, Bleiweisova c. 1/a. Vsem gg. sodnikom želimo zadovoljne praznike.

— Hrvatski avtomobilisti, združeni v Avto klubu Nezavisne Države Hrvatske pod predsedstvom župana mesta Karlovca dr. Franja Deaka, so imeli pretekli teden svoj občni zbor v Zagrebu, na katerem so pregledali delovanje kluba v minulih sezonah, ki je bilo zaradi splošnih razmer nekoliko manj živahno. Avto klub NDH šteje sedaj 372 članov, v gospodarskem pogledu pa je njegovo poslovanje nad vse zanimivo; v okviru danih možnosti je klub sklepal pogodbe za izmenjavno mednarodnih prometnih listin. V novi upravi odbor so bili razen predsednika dr. Deaka izvoljeni še mestni tajnik Dostal, gradbeni podjetnik

A. ALEXANDER:

24

POZABLJENI
NAPEV

ROMAN

»Če podeduje Dora,« je zašušljala z zmagovalnim nasmeškom, »nu, tedaj se z njo poročiš, pa bo vse v redu.«

Wilbur je osupnil. S polodprtimi usti je pogledal mater in za trenutek pozabil zvečiti.

»Da... kakopak...« je odvrnil nato. Ko pa je prestregel materin strogi pogled, je hlastno dodal: »Seveda: vzameva jo, dear mother, in stvar bo v redu... To je preprosto kakor enkrat ena!«

Gospa Isacik se je že pripravljala, da bi nadrobno razložila sinu svoj vojni načrt, ko je zbudilo njeno pozornost glasno premikanje stolov. Vrata so se odprla in v sobo je stopil notar, ki je z nemim priklonom pozdravil rajnikove sorodnike; le-ti so spoštljivo vstali. Za njim je vstopil detektiv in se takisto nalahno priklonil. Notar je položil svojo rjavo usnjeno aktovko na mizico, sedel in pogledal na uro. Vsi, ki so imeli ure, so nehote storili po njegovem zgledu: še tri minute so manjkale do polnoči.

Tri minute moreče tišine. Ko se je oglasila stara nihalna ura na steni in jela odbijati polnoč, je

vsem odleglo. Vsi so šteli udarce, kakor bi jih skrbelo, da se ura ne bi zmotila.

Odmev zadnjega udarca še ni zamrl, ko je notar odločno vstal, odprl aktovko in vzel iz nje velik rumen, s pečati pokrit ovoj. Nalahno se je odkaljal ter izpregovoril:

»Spoštovane gospe, spoštovani gospodje! Ni treba, da bi vas spominjal vzroka, zaradi katerega smo se zbrali, saj vsak izmed vas dobro ve, za kaj gre. Torej se lahko brez nadaljnega lotim svoje naloge. Hitro je raztrgal rumeni ovoj, nato pa dodal: »Prečital bom poslednjo voljo svojega klienta, gospoda Fredericka Manhattana...«

Navzočih so zadržali dih, obvisel z očmi notarju na ustnicah in prisluhnili, da ne bi izgubili kake besede.

Notar je z enoličnim glasom prečital običajne uvodne stavke, kakor bi hotel poudariti, da gre za nevažne stvari. Potem je prešel k bistvenemu delu oporoke in s počasnim, slovesnim glasom nadaljeval:

»... Pred dvema letoma, ko sem se umaknil iz poslovnega življenja, sem naložil večino svojega denarja v varne vrednostne papirje, največ v delnice »Baltimore and Ohio«. Te delnice, kakor tudi velik znesek v devizah, so spravljene v varnostnem predalu pri banki Abrahama Rubinstejna v New Yorku. Želim, da odpre ta predal, čigar ključ je priložen oporoki, samo notar, in to potem, ko bo moj glavni dedič neoporečno ustreget spodaj navedenemu edinemu pogoju...«

»Glavni dedič!« je z očitnim zadovoljstvom vzklik-

Res, veleposelnik v Pregradi baron Ottenfels, ravnatelj zagrebškega tramvaja inž. Mayer in še nekateri drugi. Za častnega člana kluba je bil na tem obnem zboru izvoljen državni sportni vodja Miško Zebić.

— Lep uspeh Jeseničanov v nogometu. Glavno srečanje gorenskih nogometašev je bilo zadnjo nedeljo na Jesenicah, in sicer v obliki prvenstvene tekme med starima nasprotnikoma Jesenicami in Kranjem. Zanimanje za ta nastop je bilo izredno veliko in je bilo na tekmi nad 1000 gledalcev. Domačini so to pč zaigrali zelo dopadljivo in so si tesno, toda zaslužno priborili zmago. Izid je bil 2 : 1.

Mojstrski izpiti
v Novem mestu

Po preteku enega leta so se v Novem mestu na sedežu poverjenosti Zdrženja obrtnikov in industrijev Ljubljanske pokrajine ponovno vršili mojstrski izpiti. Zaradi velikega števila kandidatov so se izpiti vršili dva dni. Prijavljenih je bilo zelo veliko novih kandidatov, zlasti iz čevljarске stroke. Skupno je delalo in tudi napravilo mojstrski izpit od 60 prijavljenih kandidatov 53. Dolenjski je tako dobilo spet lepo število novih mojstrov.

Odkar je stopil v veljavo obrtni zakon, so postali mojstrski izpiti življenjsko važni za vsakega mladega obrtnika, česar so se le-ti v polni meri zavedali. Novo mesto, glavno obrtniško središče Dolenjske in Bele Krajine, je v zadnjih letih dalo lepo število novih obrtnikov, ki so preživljali sebe in svoje družine s trdim obrtniškim delom ter se obenem vsa dolga leta neizprosno borili proti sušmarstvu, ki je po Dolenjskem menda najbolj cvetelo. Boj proti sušmarstvu je trajal vse do zadnjih časov in šele racioniranje in zapora nekaterih surovin je v veliki meri zatrl sušmarje. Zaradi zatrtga sušmarstva pa je posebno v čevljarjski stroki nastalo po Dolenjski in Beli Krajini veliko pomanjkanje čevljarjev. Ljudje so morali po ure daleč nositi čevlje v popravilo. Vse to je napotilo zlasti v čevljarjski stroki mnoge pomočnike, ki so morda doslej izpuščali, da se ne prijavijo k mojstrskemu izpitu. Tako bodo ti ljudje zdaj lahko kot legalni obrtniki upravičeni do nabave usnja in podeželski ljudje jih bodo sprejeli z odprtimi rokami.

Izpiti komisiji je predsedoval in vodil potek izpitov odposlanec Pokrajinskega sveta in urada korporacij g. dr. Pretnar Jos. Praktično so kandidatje delali izpite že teden dni prej po novomeških obrtnih delnicah. V soboto dopoldne pa je pred izpitno komisijo vseh zastopanih strok delalo teoretske izpite 15 kandidatov iz čevljarске, 12 iz mizarске, 4 iz krojaške, 3 iz pekarske, 3 iz brivске, 3 iz mesarske, 3 iz strojno-ključavničarske, 3 iz splošno ključavničarske, 2 iz kleparske, 2 iz klobašarske ter po 1 kandidat iz damsko-krojaške, kolarske, mehaniske, soboslikarske, sedlarske in mlinarske stroke.

Mojstrske izpite so napravili: iz čevljarске stroke: Bajc Anton iz Sel pri Rategu, Grahek Anton iz Vojne vasi, Kocijančič Rudolf iz Trebče vasi, Končija Franc iz Zalisc, Kotar Alojzij iz Gabrovke, Kovačič Ivan iz Žužemberka, Malnerič Franc iz Črnomlja, Milek Nikolaj iz Gribelj pri Gradacu, Plot Karel iz Žužemberka, Simc Janez iz Vinje vasi, Šterk Karel iz Kočevja, Zeljko Jakob iz Vojne vasi, Zlemberger Franc iz Gabrovke, Modic Franc iz Mokrega polja in Jakše Jože iz Novega mesta; iz mizarске stroke: Demovšek Alojzij iz Črnomlja, Dolter Jože iz Črnomlja, Gasperšič Jože iz Irče vasi, Junko Radivoj iz Loke, Kocijan Leopold iz Dolenje vasi, Musič Franc iz Čudnega sela, Naht Franc iz Novega mesta, Straus Jože iz Novega mesta, Švajcer Karol iz Črnomlja, Prše Ignacij iz Birčne vasi, Kalčić Jože iz Gotne vasi, Jerman Stefan iz Broda; iz krojaške stroke: Prijatelj Alojzij iz Drenovec Vladimir iz Novega mesta, Puterle Drago iz Gornjih Sušic, Zval Stanko iz St. Jerneja; iz pekarske stroke: Retelj Alojzij, Povše Marko in Zupančič Stanko, vsi iz Novega mesta; iz brivске stroke: Rutar Mirko in Klančar Vladimir iz Novega mesta, Rus Franc iz Trebnjeja; iz mesarske stroke: Končija Franc, Ferlič Ljubi in Perše Jože, vsi iz Novega mesta; iz strojno-ključavničarske stroke: Cigoj Henrik, Intihar Ivo in Mrvar Stanko, vsi iz Novega mesta; iz kleparske stroke: Brodar Miha in Fink Ivan iz Novega mesta; iz klobašarske stroke: Končija Franc in Perše Jože iz Novega mesta; iz kolarske stroke: Klobučar Avgust iz Borčevega; iz mlinarske stroke: Kovačič Franc iz Novega mesta in iz damsko-krojaške stroke: Golob Bronislava iz St. Jerneja.

Mojstrske izpite je v nedeljo zaključil predsednik g. dr. Pretnar ter je vsem polagal na srce, naj se vedno in povsod zavedajo, da so danes prešli časten naslov mojstra, ki naj ga nikoli z nobenim dejanjem ne zlorabijo ali omadežujejo. Obenem je g. predsednik vsem kandidatom iskreno čestital k napravljenemu izpitu in se tem čestitkam pridružil tudi mi z željo, da bi mladi dolenjski mojstri delali vselej in povsod v prid in ponos svojega naroda.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L. 30, za dir. in prov. takso L. 60, za dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7. — Za ščitene izpise dopolnjevanje je plačati za vsako besedo L. 1, za vse druge oglase L. 60 za besedo, za dir. in prov. takso L. 60, za dajanje naslova ali šifro L. 3. Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.

Hišni posli
dobijo službo

Hišnika, poštenega in zanesljivega z ženo, ki bi bila polredno zaposlena kot postrežnica za de la v hiši in na vrtu, iščem za nastop s 1. majm. Ponošim eno sobno stanovanje s kuhinjo. Plača za postrežnika dela po dogovoru. Ponošim za največjo starost, družinskega stanja in reference na ogl. odd. Jutra pod »Stale«. 6733-1a

Uradništvo
išče službo

Lesni strokovnjak z oglejnjo prakso za posarje ali akadišče za prejemanje ali oddajo išče službo. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Skromen pošten«. 6653-2

Prodajam

Gramofon in plošče si izposodi proti mali odškodnini pri tt. »Ej-reste« Prešernova 44. 212 M-J.

Mrčes (ali, stence, bolhe itd.) za nesljivo uničite s »Toxine« praskom Drogierja Kane 21 dovska ulica 1. 6533-6

Fiziolove prekle dobiti v skladnih Gospodarske zveze, Masarova 10. 6663-6

Bramorje in voluhare unič. preizkušeno sredstvo Bramorin. Z navodlom v drogeriji Kane, Zidovska ulica 1. 6594-6

Čevljarjski stroj za agornje dele in otroški sportni vozček, prodam. Vinček, Arletta Roa 42. 6608-6

Otroški stolček, premakljiv, se prod. Naslov v vseh posl. Jutra. 6685-6

Perzijsko preprogo Bergama, 3,90 x 1,10 po ugodni ceni prodam. Triška 5. prtl. 6715-6

Kupim

Kupujem šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Auto, moto

Nov motor 125 cm, izvrstne zmanke, najniži model prodam za 6500 lir. Sušteršič, delavnica triška, Bleiweisova 13 (Figovec, levo dvorišče). 6744-10

Kolesa

Tricikelj za 1500 lir dobro ohranjen in v celic ključ za zelo nizko ceno prodaj. Sušteršič, tricikelj delavnica, Bleiweisova 13 (Figovec, levo dvorišče). 6745-11

Moško kolo »Diamant«, stara roba, skoro popolnoma nerabljena, komplet z dinamo-svetilko, prodam. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »3900«. 6735-11

Kapital

Kupim delnice Ljubljanske kreditne banke. Ponošim za največjo ceno in blagom komadov na ogl. odd. Jutra pod »Kupoprodaja«. 6664-16

Posojilo išče drž. upokojenka za kratko dobo in proti dobrih obrestim. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Dobro deajo«. 6708-16

Posest

Zemljiški kompleks v izmeri ca. 29.000 kv. m v bližini glavne carinarnice napredaj. Zajec Andrej, realiteta pisarna, Tavčarjeva ulica 10. 6524-20

Vilo v vrtom kupim takoj oporodno. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Samo do 500.000«. 6676-20

Kupim dva do tristanovska vilo z lepim urejenim vrtom za Beigradom. Posreduje iz ključem. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Vila 66«. 6706-20

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

V komisiji prodajo sprejemamo fotografije umetnine ter starinske in razne dragocene predmete. Partumetnija »Venet«, palača Bata. 6692-7

Kupim krojaške, šiviljske in tekstilne odpadke. Riblja ulica 8 ali Cankarjevo nabrežje 3. J-228-M-7

Lokali

Lokal, obtočje iz dveh velikih sob, stanovanje se odda. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna prilika«. 6723-19

Stanovanje

Takoj oddam eno sobno stanovanje s vrtom na Brodu 52. Naslov v vseh posl. Jutra. 6664-21

Stanovanja

2 sobno stanovanje zamenjam pri sv. Jakobu za eno sobno, najraje za Beigradom. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Maločlanska družina«. 6734-21a

Sobo odda

Lepo opremljena soba s posebnim vzhodom se odda. Naslov: Poljanska c. 20, prtl. dno. 6673-28

Opremljeno sobo ali prazno, s posebnim vzhodom, iščem. Ponošim za največjo ceno na ogl. odd. Jutra pod »Center«. 6581-20

Sobe išče

Opremljeno sobo s soporabo kopalnice in s hrano, išče gospe, ves dan odsotna, v centru mesta. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Mila stranka«. 6672-23a

Opremljen kabinet v centru išče ves dan odsotna uradnica. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Družina«. 6692-23a

Opremljeno sobo z 1 ali 2 posteljami in štedilnikom išče zakonski par brez otrok za 1. ali 15. maj. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Mila in točna stranka«. 6698-23a

Prazno sobo za shranitve pohištva iščem za takoj. Ponošim na ogl. odd. Jutra pod »Shranje«. 6716-23a

Prodajam dve klavirski harmoniki, novi, ena 80 besov, druga 12 besov. Kokalj, Nunska 3. 6690-26

Prodajam dve klavirski harmoniki, novi, ena 80 besov, druga 12 besov. Kokalj, Nunska 3. 6690-26

Prodajam dve klavirski harmoniki, novi, ena 80 besov, druga 12 besov. Kokalj, Nunska 3. 6690-26